

ZÁPAS O DUŠI 96

**Půjčuj, rozmnožuj,
rozšiřuj!**

DUBEN 2008

*Sola Scriptura – Jedině Písmo
Solus Christus – Jedině Kristus*

*Sola Gratia – Jedině Milostí
Sola Fide – Jedině Vírou
Soli Deo Gloria – Jedině Bohu Sláva*

OBSAH

Věčnost?	
O co vlastně jde?	1
Naléhavé povolání	3
Úzkou bránou	4
Řekl to Ježíš příliš tvrdě?	13
Mohu se ještě považovat za křesťana?	14
Trůn milosti	14
Má smysl studovat konspirační teorie?	20
Eschatologie vs. aktivismus	21
Křesťan a politika	22
Víra pomáhá vidět širší souvislosti	33
Problematika Romů a sociální spravedlnost	36
Etika přerozdělování	38
Ideologie na jedno použití	41
Vaše otázky	43
Napsali jste nám	45
Statistické zajímavosti	47

VĚČNOST? O CO VLASTNĚ JDE?

Průzkumem veřejného mínění, publikovaném v londýnských Timesech 31. října 2007, bylo zjištěno, že 47% lidí v Británii věří v existenci posmrtného života. Pokud mají pravdu, očekává je po smrti nekonečná věčnost. Kde jí však budou trávit?

Australský autor Peter Carey vypráví v knize „Třicet dnů v Sydney“ příběh Arthura Staceho. Stace uvěřil a vydal se do nejrůznějších míst kolem Sydney, aby zapsal slova věčnosti do tamních ulic. Chtěl lidem připomínat pomíjivost lidského života a důvod, proč by se měli připravit na věčnost, která je čeká.

Například během velkolepých oslav nového milénia v r. 2000 byl slavný most ozdoben nádherou barevných světél a reflektorů. Uprostřed zářil obrovský nápis – ETERNITY – věčnost. To byl jeden z činů Arthura Staceho, který zůstal v paměti oslavujících jako připomínka věčnosti.

Peter Carey popsal věrně pocit strachu, který měl při pomýšlení na smrt a odchod do neznámé věčnosti. Svůj strach a nejistotu začal utápět v alkoholu. Bůh se však smiloval a nenechal jej na pospas sobě samému. Ukázal mu tajemství věčnosti.

Očekávání věčnosti

Na věčnost čekal i muž jménem Simeon:

<http://www.reformace.cz> nebo <http://www.hcjb.cz>

2 ZÁPAS O DUŠI

- ◆ *A hle, v Jeruzalémě byl člověk jménem Simeon. Ten člověk byl spravedlivý a zbožný, očekával potěšení Izraele a Duch svatý byl na něm. Duchem svatým mu bylo sděleno, že nespátí smrt, dokud neuvidí Hospodinova Mesiáše. Veden Duchem tedy přišel do chrámu. Když rodiče přinesli dítě Ježíše, aby s ním naložili podle zvyklosti Zákona, vzal ho do náručí, dobrořečil Bohu a řekl: „Nyní, Hospodine, podle svého slova propouští svého služebníka v pokoj.“ (Lukáš 2: 25-29)*

Když držel dítě ve svém náručí, uvědomil si a uvěřil, že toto dítě není nikdo jiný než Boží syn, který byl v hebrejských písmech zaslíben před staletími. Jeho radost a vděčnost byla bezmezná, a mluvil o tom, že Ježíš je Spasitelem lidstva ..., světlo, které odhaluje tajemství pohanům a slávu Izraeli:

- ◆ *Neboť mé oči spatřily tvé spasení, jež jsi připravil před očima všech lidí – světlo ke zjevení národům a slávu tvého lidu Izraele. (Lukáš 2:30-32)*

Byl připraven opustit tento pozemský svět a vstoupit do oslaveného života na věčnosti.

Pivo nebo víra?

Bernard Shaw jednou řekl „pivo, to je ono“, uvědomuješ si, jaké by to bylo bez něj? Mnozí lidé utíkají před věčností k alkoholu – nebo najdou nějaký jiný způsob, jak vytěsnit myšlenky na smrt a co člověka po ní čeká. Ale realita nezmizí, zůstává s námi – věčnost je nekonečná. Proto je lépe hledat odpověď, dokud je čas, přímo u Boha, našeho Stvořitele a Spasitele. Šimon Petr, jeden z Ježíšových následovníků, věděl, jak se ptát:

- ◆ *Pane, ke komu bychom šli? Máš slova věčného života. (Jan 6:68)*

Jiný z jeho následovníků, Jan, o věčnosti života řekl:

- ◆ *... aby žádný, kdo věří v něj, nezahynul, ale měl věčný život. Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého*

jednorozeného Syna, aby žádný, kdo v něj věří, nezahynul, ale měl věčný život. (Jan 3:15-16)

To jsou slova z úst nejpovolanějšího. Ježíš sám o sobě řekl, že je věčný Boží syn, který přišel na tento svět, aby svým životem, smrtí a zmrtvýchvstáním zachránil a spasil neuhodné jako jsme my všichni. Bez něj zahyneme, s ním máme zajištěný věčný život, který pro mnohé již začal a bude trvat věčně:

- ◆ *Ale jak je psáno: „Co oko nevidělo, co ucho neslyšelo, co člověku nikdy ani na mysl nepřišlo, to Bůh připravil těm, kdo jej milují [připravil Krista]“. (1. Korintským 2:9)*

Usvědčující důkaz o Kristově vzkříšení

Zbožné přání? Vůbec ne. Tím důkazem je Kristovo vzkříšení. Ježíš přišel z věčnosti do přítomnosti našeho světa v čase a zemřel na kříži za naše hříchy. Svým činem přemohl smrt, vstal z mrtvých a vrátil se do věčnosti. Ale nenechal nás opuštěné. Poslal Ducha svatého, aby dal věčný (duchovní) život všem, kteří uvěří. Zde a právě nyní přijímá všechny, kteří uvěřili v Jeho spasení. On jim zajišťuje místo v nebi, až zemřou – nebo až se vrátí po druhé, podle toho, co nastane dřív.

Před několika léty jsem se s manželkou vraceli v době vánočních svátků z Nového Zélandu. Abychom se mohli vrátit domů, museli jsme nastoupit do letadla, zaujmout svá místa s vírou, že pilot bude řídit letadlo tak, že se s jeho pomocí dostaneme bezpečně do Londýna. Stát se křesťanem není tak jednoduché jako nastoupit do letadla a někam letět, protože v naší přirozenosti a duchovní slepotě nemůžeme důvěřovat neviditelnému Bohu stejně jako věříme viditelnému letadlu a pilotům. Ale Bůh má odpověď i na tento problém. Dal se poznat těm, které ve své laskavosti obdařil tím, čemu říkáme „víra“ – dal nám duchovní zrak, který ve své přirozenosti nemáme. Potom „uvidíme“ a poznáme pravdu evangelia a pochopíme, co pro nás Kristus

ZÁPAS O DUŠI 3

udělal! Ale vidět a poznat samo o sobě nestačí. Znalost nestačí. Musíme nastoupit s důvěrou a vydat se na cestu; Ježíš řekl:

- ◆ *Čas se naplnil – Boží království je blízko. Čiňte pokání a věřte evangeliu!* (Marek 1:15)

Podobně jako žalářník, i my můžeme uposlechnout slova Pavla a Silase, kteří byli nadpřirozeným zásahem osvobozeni z žaláře. Žalářník i vězňové slyšeli jasnou výzvu. Stejná výzva platí i pro nás:

- ◆ *Věř v Pána Ježíše Krista a budeš spasen ty i tvůj dům!* (Skutky 16:31)

S Boží pomocí je třeba nejen věřit, ale s důvěrou se úplně odevzdat a spolehnout na Krista, že skrze něho jsme dosáhli plného odpuštění a přijetí Bohem Otcem. Jiná cesta k Bohu nevede než ta, kterou nám připravil a ukázal Pán Ježíš Kristus:

- ◆ *Já jsem ta cesta, pravda a život,“ odpověděl Ježíš. „Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne. (Jan 14:6)*

Cesta nemusí být snadná

Ani cesta z Aucklandu do Londýna nebyla zrovna nejpohodlnější a nejpříjemnější. Začala dvanáctihodinovým zpožděním v Aucklandu. Další zpoždění nás čekalo v Los Angeles. Ve Frankfurtu čekání cestu prodloužilo o dalších šest hodin, než jsme pokračovali do Londýna. Zdálo se, že letadlo nad Londýnem bude kroužit kvůli špatnému počasí do nekonečna. Celá cesta trvala 36 hodin a to vše prakticky beze spánku. Ale domů jsme dorazili včas – na Vánoce!

Podobně cesta do nebe není vždy snadná a podle letového řádu. Někteří během cesty prožijí nejrůznější problémy, překážky, utrpení, slabosti a tísnivé situace. Ale to vše stojí za to, když nás na konci cesty čeká domov. Domov s Kristem na věčnosti je mnohem lepší než to, že se dostaneme na Vánoce včas domů. Věčnost! Když si připomínáme narození Pána Ježíše Krista, nejen o Vánocích, měli bychom

se naučit na konci života dobrořečit Hospodinu stejně jako Simeon. Nejdeme do neznáma, jdeme domů, domů na věčnost:

- ◆ *Neboť mé oči spatřily tvé spasení, jež jsi připravil před očima všech lidí – světlo ke zjevení národům a slávu tvého lidu Izraele.*

(Lukáš 2:30-32)

– Andrew Davis –
ET International, 2008

NALÉHAVÉ POVOLÁNÍ

- ◆ *... běda mně, kdybych nekázal [evangelium] (1. Korintským 9,16).*

Dejme si pozor, abychom se nebránili slyšet Boží povolání. Každý spasený člověk je povolán, aby o svém spasení vydával svědectví. To však není totéž co povolání kázat evangelium. Při kázání můžeme použít spasení jako ilustraci. Pavel v tomto verši mluví o palčivé bolesti, kterou v něm působilo mocné povolání ke kázání evangelia. Slova, kterými Pavel vyjádřil svoje povolání kázat evangelium, nejsou adresovaná lidem, které Bůh volá ke spasení. Neexistuje nic snazšího než být spasen, protože to je výlučně Boží svrchované dílo – „*obratte se ke mně a dojde te spásy ...*“ (Izajáš 45,22). Náš Pán nikdy pro spasení nežádá totéž co pro učednictví. Jsme „odsouzení“ ke spasení skrze Kristův kříž. Učednictví však v sobě má možnost volby – „*jde-li kdo ...*“ (Lukáš 14,26 kral.).

Pavlova slova souvisí s tím, že jako služebníků se nás Ježíš Kristus nikdy neptá na náš souhlas, zdá uděláme to, co nám řekne, anebo jestli půjdeme, kam nás pošle. Bůh z nás pro své potěšení činí chléb, který se láme, a víno, které se vylévá. Být „vyvoleným ke zvěstování evangelia“ znamená být schopen uslyšet Boží povolání (Římanům 1,1). Jakmile někdo zaslechne takové povolání, přinese mu to utrpení hodné jména Ježíše Krista. V tu chvíli musí jít stranou všechny ambice, každá

4 ZÁPAS O DUŠI

žádost života, naše vlastní názory. Zůstává jediná věc – „... vyvolený ke zvěstování evangelia ...“ Běda duši, která se rozhodne jít jinam, než kam ji volá Boží hlas. K tomu máme biblické školy, kde každý z nás může poznat, jestli mu doopravdy záleží na tom, zda se evangelium káže, a jestli ho k této práci Bůh povolává. Pokud máte povolání kázat evangelium, dejte pozor na hlasy, které by vás od něj chtěly odvést.

– Oswald Chambers –
To nejlepší pro Jeho slávu, 2. února

ÚZKOU BRÁNOU

Chceš přijat' odpustenie všetkých hriechov a byť ochránený pred súdom a večným trestom? Chceš vyslobodenie z moci Satana. aby si sa stal Božím dieťaťom, aby si prežil zázraky a bol obdarovaný nádhernými skúsenosťami večných radostí neba? Ak odpovieš nie, potom daj túto knihu niekomu inému. Ak však odpovieš áno, mal by si vedieť nasledujúce: Veľa ľudí – dokonca veľmi veľa – ako povedal Ježiš – ktorí odpovedajú unáhle áno, nikdy neprijmú to, na čo povedali áno. Chceli by mať síce Božíu lásku, milosť, odpustenie, požehnanie a nepredstaviteľnú blaženosť neba – možno dokonca túžobne a bezpodmienečne – ale to nikdy nezískajú.

Prečo? Pretože sú chybné informovaní o tom, ako sa dajú získať. Je to možné? Vo svete žijú milióny ľudí, ktorí veria, že smerujú k nebu – ale osudne sa mylia. Väčšina ľudí, dokonca pravdepodobne verí, že príde do neba, ale ohromne sa v tom mylia. Jedno je však zvlášť smutné: Mnohí z nich sedia v cirkevných zboroch a sú predsa chybné informovaní! Ak to môžeš pochopiť a chceš počuť pravdu o samom sebe a iných, potom čítaj ďalej. Nie je to moja pravda. Ani ja, ani nikto iný nevládni zachraňujúcu pravdu, okrem Boha samého. Možno tu máš najväčšiu príle-

žitost' všetkých čias dozvedieť sa, čo o ceste do neba hovorí Božie slovo. Dost' úvodu. Ak máš ešte záujem, priprav sa hľadať pravdu, a tak sa dať oslobodiť. Táto kniha ukazuje pravdu z Božieho slova. – John MacArthur –

Kapitola I

„Neodolateľne ľahké“ evanjelium

Najdôležitejšia úloha úspešnej podpory predaja spočíva v tom, že sa ponúkne zákazníkovi presne to, po čom túžia. Keď chcú mať väčšie hamburgery, tak ich urobíme jednoducho väčšie. Malinovku v šiestich ovocných príchuťoch v dizajnérskejších fľašiach? Žiadny problém! Malé autobusy s desiatimi držiakmi na poháre? Čo tak s dvadsiatimi? Zákazníka treba predsa uspokojiť. Keď chceme vybudovať obchod a prekonať konkurenciu, musí sa produkt a posolstvo jednoducho prispôbiť priraniam spotrebiteľov. Práve toto prispôbenie priraniam spotrebiteľov dnes vstúpilo aj do kresťanskej cirkvi. Je pre teba bohoslužba príliš dlhá? Potom ju skrátime! Niektorý pastor dokonca garantuje, že nikdy nebude kázať dlhšie ako sedem minút! Alebo je bohoslužba podľa tvojho vkusu príliš formálna? Potom príď nabudúce v joggingovom oblečení! Príliš nudná? No tak potom vyčkaj na to, čo ti ponúkne naša kapela!

Ak je posolstvo príliš konfrontačné, súdiace, exkluzívne, znepokojujúce alebo ťažké, alebo nejako inak nezodpovedá vkusu poslucháčov, zbory sa všade horlivo usilujú prispôbiť zvestovanie priraniam, aby sa tam návštevníci cítili naozaj dobre. Táto nová verzia kresťanstva robí návštevníkov partermi v tíme, dizajnéorskými poradcami vo veciach života zboru a odstraňuje „staremodnú“ autoritu, slová o vine, plnení povinností a pevných biblických zásadách.

Jeden predmestský zbor vo svojom poštovom prospekte pred nedávnom sľuboval „príjemnú, uvoľnenú, nenútenú atmosféru“ a „super hudbu zboro-

ZÁPAS O DUŠI 5

vej kapely“ a k tomu uistil, že všetci návštevníci, „či už tomu veria alebo nie, sa dokonca zabavia“. To všetko znie jednoducho ohromujúco – v každom prípade ako pozvánka do útulného baru. Kto však tvrdí, že pozýva k Ježišovmu evanjeliu, a pritom do popredia kladie niečo takéto, jeho pozvanie je zavádzajúce.

Takéto kresťanstvo je priateľské zákaznikom, „light“ kresťanstvo. Pri pokuse urobiť biblické posolstvo atraktívnejším a obľúbenejším sa evanjelium prekrúca, zľahčuje a chybné vysvetľuje. Ide dolu hrdlom ako olej, a nie je ťažké na žalúdok. Je podľa všetkého balzomom na dušu a štekli uši; hodí sa presne k tvojim záľubám. Toto „light“ evanjelium ťa však nikdy nenasýtí tak ako pravé, zachraňujúce evanjelium Ježiša Krista, pretože nebolo vytvorené Bohom, ale ľuďmi. Je prázdne a bezcenné. Je dokonca horšie než bezcenné, pretože táto light-verzia sprostredkúva dojem, že človek počúva pravé evanjelium a je zachránený pred večným súdom, v skutočnosti je ním však tragickým spôsobom zvedený.

Falošné evanjelium sebaúcty

Pravé evanjelium nie je výzvou k sebarealizácii, ale k sebazapreniu. Preto odporuje dnešnému evanjelikálnemu evanjeliu, ktoré zobrazuje Ježiša ako zázračného poskytovateľa služieb. Jednoducho poslúchať po zázračnej lampe ako v rozprávke, On sa hneď zjaví a povie, že dostaneš všetko, čo si praješ. Dáš mu svoj lístok prání a On to okamžite dodá.

Obrana pravého evanjelia ma priviedla do vážneho rozporu s ľuďmi, ktorí nechcú brať Bibliu vážne. Vždy zdôrazňujem, že veriaci Zboru milosti (Grace Church), kde slúžim ako pastier, musia byť zo srdca pripravení podriať sa Božiemu slovu. Pretože Božie slovo je presne tým posolstvom, ktoré dostanú – neprikrášené a nefalšované – a zakaždým, keď vstúpia do sály zboru. Ten, kto nie je pripravený postaviť sa k týmto tvrdým pravdám,

ako spoznanie hriechov a sebazaprenie, a vydať sa na náročné nasledovanie Krista, u nás dlho neostane.

Niektorí evanjelikáli tvrdia, že Pán Ježiš jednoducho chce, aby sme sa mali dobre. Ak sa nemáš dobre, potom je to preto, že si svoj duchovný bingo lístok neodovzdal. Keď nie si bohatý, potom preto, že si o to nepožiadal. Ježiš ťa chce oslobodiť od dlhov a keď pošleš evanjelistovi v televízii dost peňazí, tento akt viery ťa oslobodí od démona dlhov. Tvoja záchrana cez Krista je garanciou zdravia, bohatstva, blahobytu a šťastia. Takíto evanjelikáli, ktorí s psychologickou šikovnosťou kladú človeka do stredu, hovoria: Ježiš ti dá pokoj. Ježiš ti dá radosť. Ježiš ťa urobí úspešným v povolani. Ježiš ti pomôže streliť pri futbale viac gólov. Ježiš naozaj chce, aby si o sebe zmýšľal lepšie. Chce skrášliť tvoje imidž. Chce zastaviť tvoje negatívne myslenie.

Je zaujímavé, ako tento vývoj vtrhol do kresťanských cirkví. Keďže už dlho pozorujem život kresťanov okolo seba, videl som ho prichádzať. Najradikálnejšie bol podľa môjho názoru popohnaný úspechom všadeprítomnej náboženskej televíznej osobnosti Róberta Schullera a jeho knihou „Sebaúcta: Nová reformácia“. Túto knihu som svojho času recenzoval pre jeden americký časopis. Myslel som si, že snaha Schullera je, ako to vyjadruje titul, v pravom slova zmysle presadiť pokus o novú reformáciu. Bol to pokus nahradiť biblické evanjelium novým evanjeliom. Fungovalo to. Schuller v tejto knihe napáda protestantskú reformáciu. Požaduje novú reformáciu a píše:

Klasická teológia sa práve na tomto mieste mýlila, keď trvá na tom, že teológia je centrovaná na Boha, nie na človeka.

Najdôležitejšia úloha spočíva podľa Schullera v tom, že treba ukončiť klasickú teológiu, ktorá do stredu kladie Boha a nahradiť ju teológiou, v strede ktorej stojí človek.

6 ZÁPAS O DUŠI

Aby definoval človekocentrickú teológiu (čo už je samo o sebe protirečenie), ďalej napísal:

Tento majstrovský Boží plán bol vytvorený s najhlbšími potrebami človeka v centre: sebadôstojnosť, sebarešpekt, sebahodnota a sebaúcta.

Pre Schullera je sebaúcta „vzácnou perlou“ z Evanjelia podľa Matúša 13,46. Ďalej píše:

Úspech musí byť definovaný ako nadanie k sebaúcte. Boh nám dá toto nadanie ako odmenu za našu obetavú službu, keď u druhých podporujeme ich sebaúctu ... Keď budeme Boží plán nasledovať tak verne, ako sa len dá, budeme o sebe zmyšľať dobre. To je úspech!

Prepáčte, ale s týmto ja nesúhlasím. To je posledný koncept, aký kto kedy vymyslel, ku ktorému by som sa pripojil. V tejto novej reformácii sebahodnoty musí byť Boh najskôr zosadený zo svojho vysoko vznešeného miesta, aby sa tam potom mohol vyvýšiť samotný človek. Každá teológia, ktorá vyvyšuje Boha, musí byť vraj nahradená psychológiou sebahodnoty vyvyšujúcou človeka. Preto musia byť Biblia a evanjelium prepísané alebo preinterpretované, čo má slúžiť veľkolepému účelu, že ľudia budú o sebe zmyšľať lepšie, aby mohli uskutočniť svoje sny a vízie.

Snáď najpodivuhodnejšia výpoveď v Schullerovej knihe je táto:

Keď si raz niekto myslí, že je „nehodný hriešnik“, je otázne, či môže skutočne úprimne prijať zachraňujúcu milosť, ktorú Boh ponúka v Ježišovi Kristovi.

Keď teda chceš byť zachránený, nesmieš sa podľa tohto nového evanjelia považovať za nehodného hriešnika. Nieje to úplne prekrútené? Ako veľmi si to protirečí s pravdou! Práve toto človekocentrické evanjelium sebahodnoty odštartovalo hnutie „priateľskí k návštevníkom“, ktoré zasiahlo veľmi veľa zborov. Základom je zdanlivo kresťanský narcizmus, sebaláska, ktorá je

priam charakteristická pre falošných učiteľov: 2. Timoteovi 3 varuje, „že v posledných dňoch nastanú ťažké časy; ľudia budú totiž sobeckí“ (2Tim 3,1-2; doslova „sebamilujúci“). V rukách vodcov zborov typu „priateľskí k návštevníkom“ sa kresťanstvo rozvinulo z hnutia sebazaprenia na hnutie sebarealizácie. Voľakedy sa hovorilo: „Musíš sa všetkého vzdáť“, dnes sa hovorí: „Dostaneš všetko, čo chceš.“ Títo vodcovia zborov znížili Božie evanjelium na jarmočný tovar. Božiu slávu nahradili uspokojením človeka. Učenie o oddanosti života a úcte Kristovi vymenili za učenie, že Kristus ctí nás. Tak sa už nemáme podriaďovať my Jeho vôli, ale On našej. Keďže ľudia pravé evanjelium za normálnych okolností odmietajú, moderní evanjelikáli posolstvo jednoducho zmenili.

Jeden bohobojný autor to formuloval už pred mnohými storočiami v jednej modlitbe: Pane, ktorý si veľký a vznešený, mierny a pokorný, nauč ma tomuto zdanlivému rozporu, že cesta nadol je cestou nahor, že poníženie znamená povzbudenie, že zlomené srdce je uzdravené srdce, že kajúcny duch je plesajúci duch, že ľutujúca duša je víťazná duša, že nemať nič znamená vlastniť všetko.

„Tvoj život v mojej smrti“ – to je pravé evanjelium. Pán Ježiš to povedal jasne a bez vykrúcania:

◆ *Kto chce prísť za mnou, nech zaprie seba samého, vezme svoj kríž na seba a nasleduje ma! Lebo kto by si chcel zachrániť život, stratí ho; ale kto by stratil život pre mňa, nájde ho.*
(Mt 16,24-25)

Nejde o to, aby som bol vyvýšený, ale o to, aby som bol mŕtvy pre svoje vášne. Spása duše je smrťou telesnosti. Človek získava tým, že stráca. Človek žije tým, že zomiera. To je centrálné posolstvo evanjelia. To je podstata učenia. Toto miesto Biblie nehovorí ani o vylepšení pocitu sebahodnoty, ani o uspokojení vlastných

ZÁPAS O DUŠI 7

potrieb. Ale toto sa dnes v mnohých zboroch káže, aby sa osladiť pravda.

Kto má teda pravdu?

Čo je poslanstvom kresťanstva?

Seberealizácia alebo sebazaprenie? Obidvoje nemôže byť. Ak by to bola len vec názoru, žil by som svoj život a ty svoj a obidvaja by sme spokojne šli rôznymi smermi. Ale kresťanstvo, pravé evanjelium Ježiša Krista, nie je vec názoru. Je to otázka pravdy. Vôbec nejde o to, čo chceš ty, ja alebo hocikto iný. Evanjelium zostane tým, čím je – riadené Božou suverénou vôľou.

Rozhodné slová Pána Ježiša

Pre mňa je nepochopiteľné, ako môžu prívrženci light kresťanstva zosúladiť svoje ponímanie náboženstva s učením Pána Ježiša, alebo ako môžu otvorene ignorovať to, čo povedal. Pre nás všetkých spočíva jediný akceptovateľný prístup v tom, aby sme vzali nášho Pána za slovo, a síce na základe jediného zdroja pravdy pre každého pravého kresťana, ktorým je zjavené Božie slovo, Biblia. Čítajme teda.

Lukáš v 9. kapitole preniká k jadrú otázky, o čo pri kresťanstve ide. Ježiš tu hovoril so svojimi učeníkmi bezprostredne po zázračnom nasýtení päťtisícového zástupu, ktorý prišiel, aby ho počul. Zástup nasýtil jediným skromným košom chlebov a rýb. V Evanjeliu podľa Lukáša 9,23-26 čítame:

- ◆ *A povedal všetkým: „Kto chce prísť za mnou, nech zaprie sám seba, berie svoj kríž deň po deň a tak ma nasleduje. Kto by si chcel zachrániť život, stratí ho; a kto by stratil život pre mňa, zachráni si ho. Ved' čo prospeje človeku, keby aj celý svet získal, ale samého seba by stratil, alebo by si uškodil? Kto by sa hanbil za mňa a za moje reči, za toho sa bude hanbiť aj Syn človeka, keď príde v sláve svojej a Otcovej i (v sláve) svätých anjelov.“*

Je to teda celkom jednoduché: Každý, kto chce nasledovať Pána Ježiša do Božieho kráľovstva – teda každý, kto

chce byť kresťanom – musí zaujať postoj k trom požiadavkám:

- Zaprieť samého seba
- Brať na seba každý deň svoj kríž
- Nasledovať Ježiša

Týmto slovom sa ťažko verí. Nie sú „orientované na spotrebiteľa“ alebo „priateľskí k návštevníkom“. „Kresťanstvo-lihgt“ tu neexistuje. Nejde tu ani o nejasné miesto Biblie, ani o protirečenie s iným učením Ježiša Krista. Sú to princípy, ktorým počas svojho pôsobenia stále učil a opakoval ich, vždy znova a znova vo všetkých možných situáciách. Nie je to nič nové. Keď v roku 1517 Martin Luther pribil svojich 95 téz na dvere wittenbergskeho zámockého kostola spustil reformáciu. V štvrtej téze vyhlásil, že záchrana vyžaduje sebanenávisť. Napísal, že „nenávisť voči samému sebe – pravé pokánie srdca – ostáva až do vstupu do Božieho kráľovstva.“ Pôvodné grécke slovo pre „zaprieť“ znamená „zdráhať sa, spojiť sa s nejakou vecou alebo mať do činenia s nejakou vecou.“ Je za tým myšlienka, ktorá hovorí o tom, že kto chce byť Ježišovým učeníkom a prijať odpustenie a večný život, musí sa vzdať samého seba. Máš mať dosť svojho hriešneho Ja a už nechcieť mať so sebou nič spoločné! To pravdepodobne zahŕňa nielen teba samotného, ale aj tvoju rodinu.

V Evanjeliu podľa Matúša 10,32 Pán Ježiš hovorí o tom, aby sme ho vyznali ako Pána a Záchrancu:

- ◆ *Preto, ktokoľvek vyzná ma pred ľuďmi, toho vyznám aj ja pred svojim Otcom, ktorý je v nebesiach.*

Ďalej vo veršoch 34-36:

- ◆ *Nenazdávajte sa, že som priniesol mier na zem; nepriniesol som mier, ale meč. Lebo som prišiel rozdeliť syna s otcom, dcéru s matkou, nevestu so svokrou. A nepriateľmi človeku budú vlastní domáci.*

Nie je to priateľské pozvanie, ale varovanie: Keď prídeš k Pánu Ježišovi, môže to tvoju rodinnú situáciu zhoršiť miesto toho, aby sa zlepšila. Môže to

8 ZÁPAS O DUŠI

byť pre tvoju rodinu rozbuška, akú si doteraz nikdy nezažil. Keď dáš svoj život skutočne Ježišovi Kristovi, otvorí to neprekonateľnú priepasť medzi tebou a tými, ktorí Mu nedávajú svoj život. Je to skutočne tak, ako mi to raz v jednej televíznej relácii povedal mystik hinduizmu a New Age Deepak Chomra:

Vy a ja žijeme v dvoch rôznych univerzách.

Odpovedal som mu, že má úplnú pravdu. To platí nielen pre cudzincov, ale aj pre rodinných príslušníkov, pretože tento rozdiel zapríčiňuje zlom v tomto zo všetkých najosobnejšom vzťahu. Verš 37 pridáva:

- ◆ *Kto miluje otca alebo matku väčšmi ako mňa, nie je ma hoden, a kto miluje syna alebo dcéru väčšmi ako mňa, nie je ma hoden.*

Ak nie sme pripravení platiť cenu stáleho rodinného rozkolu (kým naši milí neprídu ku Kristovi), ak nie sme pripravení platiť cenu traumatických zážitkov, konfliktov a útrap v našej rodine – potom nie sme hodní byť Ježišovými učeníkmi. Verš 38:

- ◆ *A kto neberie svoj kríž a nenasleduje ma, nie je ma hoden.*

Okamih, prosím? V dobe Ježišovho pozemského života mysleli ľudia pri slove „kríž“ na jedinú vec: kríž bol smrtiaci nástroj. Pán teda povedal: Nie sme Ho hodní, ak nie sme pripravení byť so svetom v konflikte v takej miere, že nás to môže stáť aj život. Verš 39:

- ◆ *Kto nájde svoj život, stratí ho, a kto stratí život pre mňa, nájde ho.*

To je v podstate echo z Evanjelia podľa Lukáša 9. Máme stratiť svoj život. To nie je človekocentrická teológia. Je to teológia Kristocentrická, ktorá vypovedá: „Dávam Kristovi všetko, je jedno, za akú cenu, aj keď ma to bude stáť môj život.“

Pravé evanjelium Biblie

Základná pravda kresťanstva, sa v Biblii opakovane potvrdzuje. Ježiš povedal tú istú pravdu rozličnými spôsobmi. Vysvetlil ju pri udalosti s bo-

hatým mládencom. V Evanjeliu podľa Marka 10,17 prišiel mladý muž k Ježišovi, padol pred Ním na kolena a opýtal sa ho: „*Čo robiť, dobrý Majster, aby som bol dedičom večného života?*“ Aká príležitosť k osobnej evanjelizácii! Pán Ježiš ho mohol vyzvať: „Povedz túto modlitbu!“, alebo: „Rozhodni sa prijať ma!“ To však neurobil. Namiesto toho konfrontoval mladého muža s realitou hriechu, aby odhalil, či bol skutočne usvedčený svojou bezbožnosťou a ľutoval svoje hriechy. Ježiš mu vymenoval niektoré z Desiatich prikázaní ako príklady Božieho zákona, ktoré mladý muž porušil. On však odmietol každú myšlienku na hriešnosť a pokánie, a namiesto toho tvrdil, že Desiat prikázaní dodržiaval po celý svoj život. Myslel si, že je perfektným kandidátom pre večný život. Dostal však odpoveď, s ktorou nepočítal. Vo verši 21 Ježiš hovorí:

- ◆ *Chod', predaj, čo máš, rozdaj chudobným a budeš mať poklad v nebi; potom príď, (vezmi kríž) a nasleduj ma.*

Pán Ježiš mu ukázal jeho samospravodlivosť a odhalil ešte aj jeho lásku k peniazom. Bohatý mládenec chcel vedieť, ako môže získať večný život. Ale Ježiš mu vysvetlil, že sa pre to musí vzdať svojej namyslenej samospravodlivosti a priznať, že je nehodný, biedny hriešnik. Musel byť pripravený, podriaďiť sa Pánu Ježišovi, aj keby to znamenalo, že by sa musel vzdať celého svojho pozemského majetku. Očakávanie mladého muža sa nespĺnilo, ale predpokladom večného života je pripravenosť vzdať sa všetkého, keď to Pán Ježiš požaduje. Mladý muž neurobil ani jedno, ani druhé: ani nepriznal svoj hriech, ani nezaprel samého seba. Verš 22 hovorí:

- ◆ *Ale on sa zarmútil pre tú reč, a odišiel smutný, lebo mal mnoho majetku.*

Rozhodol sa pridržať sa radšej podvodu samospravodlivosti a radšej si ponechať svoje peniaze a svoj majetok. Nemal záujem o sebazaprenie, seba-

ZÁPAS O DUŠI 9

obetovanie alebo poslušnosť. Preto nebol hodný byť učeníkom Pána Ježiša, a sám si zatvoril dvere do kráľovstva spásy.

Každý z nás pozná niekoho, kto je ako bohatý mládenec: namyslený, sebaistý a presvedčený o svojich vlastných dobrých skutkoch a vlastnostiach, ktorý kresťanskú spásu považuje jednoducho za ďalší cieľ, o ktorý sa treba usilovať cez výkon, schopnosti, peniaze a vplyv. Biblia však hovorí, že takto to nefunguje. Cieľ je dosť neobvyklý: pozostáva z kajúceho vyznania hriechov, poslušnosti a obetí. Keď nie sme pripravení oddeliť sa od svojich rodín, rozlúčiť sa so svetom a nechať plávať materiálne statky, nestojí nám Ježiš za veľa. Evanjelium je pravidlo „Všetko – alebo – nič“.

V Evanjeliu podľa Lukáša 9,57 je ešte jeden príklad: Ježiš išiel s niekoľkými nasledovníkmi po ceste a jeden z nich mu povedal: „*Pôjdem za tebou, kamkoľvek by si šiel.*“ Ježiš nepovedal: „Ó, to je super! Všetci pôjdeme do hotela Ritz-Cariton a dáme si kaviár!“ Ale vo verši 58 vyhlásil:

◆ *Líšky majú dúpätá a nebeskí vtáci hniezda, ale Syn človeka nemá, kde by sklonil hlavu.*

Ježiš nepovedal: „Nasleduj ma a budeš šťastný, bohatý, zdravý a úspešný, a budeš sa mať dobre.“ Povedal: „Mal by si vedieť jedno: Nemám ani len miesto na spanie. Učeníctvo ťa bude stáť všetko, čo máš. Nečakaj pohodlný a ľahký život.“ Vo verši 59 príbeh pokračuje:

◆ *Inému zas riekol: Pod' za mnou! Ale ten povedal: „Dovoľ mi prv odísť a pochovať si otca.“*

Čo mal na mysli, keď povedal „pochovať si prv otca“? Chcel iba rýchle odísť na pohreb? Nie, pravdepodobne chcel počkať, kým nezíska dedičstvo! Keby však Ježiša nasledoval, nezískal by z neho vôbec nič. Ježiš mu nemohol nič dať, chcel teda zostať radšej pri svojej rodine, kým by si nezbalil dedičstvo. Až potom chcel nasledovať Ježiša. Aj on sa stratil.

Tretí uchádzač o nasledovanie Pána Ježiša sa chcel vrátiť domov a usporiadať veľkú rozlúčkovú party s priateľmi a rodinou. Tým si ešte možno chcel zaistiť podporu pre svoj zámer. Ježiš mu povedal, že služobníci Jeho kráľovstva sa nevracajú k starému životu, aby si odtiaľ prinášali veci. Podobajú sa skôr roľníkovi: Keď už raz priložil svoju ruku na pluh, pozerá priamo dopredu, aby brázda ostala rovná (Lk 9,61-62).

Pán určuje mieru úplného sebazaprenia. V Evanjeliu podľa Lukáša 14,25-26 Ho nasledoval veľký zástup,

◆ *tu sa obrátil a povedal im: Kto prichádza ku mne a nemá v nenávisťi otca i matku i ženu i deti i bratov i sestry, áno, i vlastnú dušu, nemôže mi byť učeníkom.*

Sebanenávisť? Aká mocná pravda! Nie je to záchrana na základe dobrých skutkov, ale presný opak: Záchrana prostredníctvom zavrhnutia akejkoľvek nádeje môcť sa páčiť Bohu zo seba samého. Pri nasledovaní Ježiša Krista nejde o teba a o mňa. Pri kresťanstve nejde o nás; nejde o náš pocit sebahodnoty. Nasledovanie Ježiša znamená, že máme dosť svojho hriechu a dúfame v odpustenie. Znamená to, že máme považovať Krista za neoceniteľného Záchrancu z hriechu, smrti a pekla. Potom sa ochotne vzdáme všetkého, aj keď nás to bude stáť dokonca pokoj rodiny, manželstva a pripraví nás o všetko, čo milujeme a vlastníme.

Môže nás to dokonca stáť život, ako povedal Pán Ježiš v Evanjeliu podľa Lukáša 9,24 a potvrdil v 14,27:

◆ *A kto nenesie svoj kríž,*

t. j. nie je pripravený zniesť za mňa pohanenie, dokonca dať svoj život,

◆ *nemôže mi byť učeníkom.*

Jasnejšie sa to nedá povedať. Keď sa pokúšaš pridržať samého seba, svojich plánov, svojho úspechu, svojej vlastnej hodnoty, zmeškáš odpustenie a nebo.

V Evanjeliu podľa Jána 12, 24 Ježiš povedal:

10 ZÁPAS O DUŠI

- ♦ *Veru, veru, vám hovorím: Ak zrno pšeničné, ktoré padlo do zeme, neodumrie, ostane samo, ale ak odumrie, prinesie veľkú úrodu.*

Ináč vyjadrené: „Keď ma chceš nasledovať a prinášať ovocie, bude ťa to stáť tvoj život. Budeš musieť zomrieť.“
Verš 25:

- ♦ *Kto miluje svoj život, stratí ho, a kto nenávidí svoj život na tomto svete, zachová ho pre večný život.*

Cesta, ktorou šiel Pán Ježiš, bola cestou, ktorá viedla k prenasledovaniu a smrti. Chceš nasledovať Pána Ježiša? Bude ťa to stáť absolútne všetko!

Možno Pán nevezme tvoj život. Možno ti nevezme všetky tvoje peniaze. Možno ti nevezme tvoju rodinu alebo tvojho partnera. Možno ti nevezme tvoje pracovné miesto. Ale musíš byť pripravený vzdať sa tohto všetkého, ak o to požiada. Musíš byť taký rozhodný, že nech to stojí čokoľvek, chytiš sa pevne Ježiša Krista.

Ak chceš Pána Ježiša nasledovať do neba, zober svoj kríž a nasleduj Ho. Počúť takéto výpovede v dnešnom zvestovaní evanjelia? Počúť ich pri veľkých evanjelizačných kampaniach? Zažili sme niekedy, že niekto stál pred davom a povedal:

Ak sa chceš stať kresťanom, potom usmrť svoje túžby a vášne! Nechci mať nič do činenia so sebou samým! Odmietni všetko, čo si žiada tvoje Ja! Buď pripravený, ak treba zomrieť kvôli Kristovi! Ži ako dobrovoľný otrok Ježiša Krista, podriaď sa Mu v poslušnosti!“

Takéto poslanstvo sa jednoducho nepredá! Nie je to šikovný marketing. Je to poslanstvo, ktorému sa ťažko verí, pretože sebazaprenie je ťažké. Lenže: Toto poslanstvo je pravdivé!

Úzka brána

Čo teda máme robiť? Podľa názoru mnohých zborov a kazateľov máme evanjelium spopularizovať. Preč so všetkým tým učením o sebazaprení a nesení kríža. Namiesto toho musí prísť na javisko veselá kapela. Povedzte

všetkým, že Boh vás chce urobiť šťastnými a úspešnými a plnými pocitu sebahodnoty.

Problém pritom je, že tým, ktorí ve-
ci chápu ináč, sa sprostredkúva ilúzia,
že sú zachránení, hoci vôbec nie sú.
Keď raz budú stáť pred Kristom, pove-
dia:

- ♦ *Pane, Pane!*

a On odpovie:

- ♦ *Nikdy som vás nepoznal: odíďte odo mňa. (por. Mt 7,23).*

Akú hodnotu má dobrá skupina chváľ bez pravého evanjelia? Presne takú, akú zdravý pocit sebahodnoty. Ľudia chcú byť uctievaní. Chcú zdravie. Chcú bohatstvo. Chcú šťastie. Chcú mať uspokojené všetky svoje potreby a utíšené svoje boľáčky. Chcú život bez bolesti. Chcú korunu bez kríža. Chcú všetko, a síce hneď. Chcú, aby bolo kresťanské poslanstvo spásy jednoduché. Tak zmýšľajú ľudia. Ale to nie je Boží pokyn pre nás. Podľa Listu Židom 2,10 urobili „utrpenia pôvodcu nášho spasenia dokonalým“. Preto musíme aj my ísť údolím utrpenia. Ako prvé utrpi-
me smrť všetkých vlastných nádejí,
všetkých vlastných ambícií, všetkých
vlastných prianí, každej vlastnej žiados-
ti, všetkých vlastných potrieb.

Keď dnes počúvame nejakého evanjelikálneho kazateľa zboru „priateľského k návštevníkom“, pravdepodobne si myslíme, že kresťanstvo je jednoduché: Opakuj jednoducho týchto pár slov. Odriekni túto krátku modlitbu a – šup! – patíš aj ty do „klubu“. Podľa Biblie to však takto nefunguje. V Evanjeliu podľa Matúša 7,13 Ježiš napomína svojich nasledovníkov počas kázne na vrchu:

- ♦ *Vchádzajte tesnou bránou!*

Význam slova „tesný“ tu je „zúžený, stiahnutý“. Tým je myslená veľmi, veľmi úzka štrbina. Nemôžeme si so sebou vôbec nič vziať, prejdeme ňou len úplne s prázdnyimi rukami. Náboženstvo však ponúka aj širokú bránu a som smutný, keď myslím na to, že tak veľa kazateľov a zborov vedie ľudí cez túto

ZÁPAS O DUŠI 11

širokú bránu. Hovoria: „Nepotrebuješ robiť všetky tieto ťažké veci, aby si prišiel do neba. Sme otvorení a tolerantní a veríme, že každý, kto chce, bude zachránený.“

Medzičasom sme došli tak ďaleko, že ľudia, ktorí sa označujú za kresťanov, sa zástupne za všetkých kresťanov ospravedlňujú za to, že sme tak nepolepšiteľné tvrdohlaví puntičkári: Pridržiame sa vraj zastaralej predstavy, že kresťanstvo musí byť biblicky verné, exkluzívne, nekompromisné a nepohodlné. Prednedávnom uverejnila skupina viac než päťdesiatich pastоров a laických kazateľov, ako aj jeden vedúci biblickej školy (ktorí reprezentujú viac než tucet významných denominácií), oznam v jednom z najväčších amerických denníkov. Tvrдили v ňom, že je

eticky, morálne a duchovne nesprávne, keď si nejaký jednotlivec, skupina, zbor alebo náboženstvo uplatňuje nárok na výhradný prístup k Bohu alebo k Božej milosti, požehnaní alebo spásy. Exkluzivistické nároky kresťanov alebo iných zapríčinili nevýslovné ľudské utrpenie a ešte sa pritom sami obhajovali.

Pardon, ale keď kresťania už neveria a nezvestujú, že spása je jedine v Kristovi, vedú nevedomé zástupy národov cez širokú bránu do zatratenia. Nie je to môj názor; hovorí to Božie slovo. Ľudia prúdia veselo cez tieto široké, pohodlné, pozývajúce brány – spolu so svojimi batohmi hriechu, svojimi potrebami, svojou sebahodnotou a svojou túžbou po naplnení a sebauspokojení. Najhroznejšie na tom je, že veria, že idú do neba. Nejedna osoba si myslí, že im svojim evanjeliom „priateľským k poslucháčovi“, ktoré u všetkých nachádza odozvu, urobil láskavosť. Je to však falošné evanjelium, lož vedúca k zlej ceste. Táto brána, ktorou sa dá pohodlne prejsť, nevedie do neba. Prezentuje sa síce ako „nebo“, ale v konečnom dôsledku vedie do pekla.

◆ „Ale do života vedie tesná brána“

hovorí Pán Ježiš v Evanjeliu podľa Matúša 7,14,

◆ *a úzka cesta, a málo je tých, ktorí ju nachádzajú.*

Pripúšťam, že dnes je zvlášť ťažké nájsť ju. Môžeme navštevovať zbor po zbore a túto bránu predsa nenájdeme. Je to veľmi úzka brána.

Rovnaké učenie nachádzame v Evanjeliu podľa Lukáša 13,23-24:

◆ *Tu Mu ktosi povedal: Pane, či je málo tých, čo budú spasení? A On im riekol: Usilujte sa vchádzať tesnou bránou; lebo hovorím vám, mnohí sa budú snažiť vojsť, ale nebudú môcť.“*

Je ťažké ju nájsť a je ťažké ňou prejsť. Prečo je dnes také ťažké nájsť ju a prejsť ňou? Je ťažké nájsť ju, pretože veľmi veľa zborov už nezvestuje pravdu evanjelia. Ak sme pravdu už raz počuli, je ešte ťažšie podriaďiť sa jej. Človek uctieva seba samého. Je svojím vlastným bohom. Dnes posolstvo zneje: „Poď k Ježišovi a budeš o sebe zmýšľať lepšie“, alebo: „Ježiš chce uspokojiť všetky tvoje potreby.“ Pán Ježiš nechce uspokojiť naše svetské, pozemské a telesné potreby. Chce, aby sme boli pripravení povedať: „Chcem sa všetkého, čo zdanlivo potrebujem, vzdať kvôli Kristovi.“

Je ťažké prejsť úzkou bránou, pretože nám padne tak zaťažko zaprieť samých seba. Ježišova prvá požiadavka v Evanjeliu podľa Lukáša 9 bola, že kresťania majú zaprieť samých seba, ale to je takmer nemožné. Hriešny človek je ovládaný sebou samým: Je majstrom svojej vlastnej duše, kapitánom svojho vlastného osudu, kráľom svojho vlastného sveta.

Zdá sa, že výpoveď: treba zaprieť seba samého, a usmrtiť vlastné JA, je jednoducho príliš náročná. Keby sme kázali evanjelium, v ktorom sa toto učenie nevyskytuje, potom by sa ľudia vo veľkom zbíhali, aby boli zachránení z pekla do neba. Skús však iba raz kázať pravé evanjelium: tvrdé slová Pána Ježiša. Jeho výzvu k úplnému

12 ZÁPAS O DUŠI

sebazapreniu, priznanie, že sme bezcenní a nehodní a na žiaden pád si nezaslúžime byť zachránení. To je oveľa menej obľúbené. Kvôli tomu ma v americkej televízii napadli.

Spočítať náklad

V Evanjeliu podľa Lukáša 14,28-30 sa Pán Ježiš pýta:

- ◆ *Lebo keď niekto z vás chce stavať vežu, či si najprv nezasadne a nespočíta náklad, bude mať aj na jej dokončenie? Aby sa mu potom, keď položil základ, a pritom nemá na dokončenie stavby, nezačali všetci, ktorí to vidia, posmievať a hovoriť: Tento človek začal stavať a nebol schopný dokončiť.*

Keď chceš prísť ku Kristovi, musíš spočítať náklad. Spočítal si náklad? Chápeš vôbec, že musí byť zaplatená nejaká cena? Poznáme cenu, lebo Biblia nám to hovorí jasne, zrozumiteľne a opakovane. Cenou je pripravenosť, ak treba, pokladať za menej svojho otca a svoju matku a dokonca vlastný život, vziať svoj kríž (pohanie za Neho) a nasledovať Ježiša. Nič na svete nesmieme milovať tak, že by sme sa preto zriekli Krista. Ježiš vo veršoch 31-32 ďalej hovorí:

- ◆ *Alebo keď kráľ má tiahnuť do boja proti inému kráľovi, aby sa zrazil s ním, či si najprv nezasadne, aby sa poradil, či sa s desiatimi tisícami môže postaviť proti tomu, ktorý s dvadsiatimi tisícami tiahne proti nemu?*

Buď s nepriateľom uzavrieš mier, keď ho nemôžeš poraziť, alebo sa uistíš, že k víťazstvu máš dosť oddielov. Pán Ježiš tu inými slovami hovorí: „Nepriď ku mne skôr, než by si spočítal náklad. Cenou je sebazaprenie, ukrižovanie a podriadenie vlastného Ja.“ Pán Ježiš to vystihuje v Evanjeliu podľa Lukáša 14,33:

- ◆ *A tak nikto z vás nemôže mi byť učeníkom, ak sa nezriekne všetkého, čo má.*

Nebudeme zachránení tým, že premárime všetok svoj pozemský majetok,

ale pre Krista musíme byť aj na to pripravení. Takto oddaní musíme byť kvôli Kristovi. Potom zaprieme samých seba a všetku našu svetskú žiadostivosť. Dokonca zaprieme svoje vlastné právo na život a ak treba, obetujeme ho kvôli Kristovi. Radi sa podriadieme Jeho vôli, budeme Ho nasledovať a robiť všetko, nech požaduje čokoľvek. Je pritom jedno, či povie, že sa budeme musieť niečoho vzdať alebo nie. Rozhodnutie je len na ňom. To je poslanstvo evanjelia. Keď voláme ľudí k Ježišovi, je toto presne to, čo musíme povedať.

Uspokojiť zákazníka

Teraz prichádzame k bodu, v ktorom odkryjeme, čo sa skrýva za populárnou hudbou a sebaoslavou a za celou „zápravou“, ktorú ponúkajú zbory „priateľské k návštevníkom“. Ľudia sa nechcú stať kresťanmi, ak je to také ťažké. Ak to nezodpovedá ich potrebám, nemajú záujem. Ak chcú šesť ovocných príchutí a ty ponúkaš len dve, potom si ich stratil. Potrebujú ľahko stráviteľné kresťanstvo. Pravdy, ktoré sa prehltať ťažšie, im predsa možno vysvetliť neskôr. V marketingu je to známa stratégia: nazývajú ju taktika lákadla, klamstvo etikiet alebo po anglicky Bait and Switch („privábiť a zmeniť tému“). Robí sa reklama na nejaký televízor za senzačnú dumpingovú cenu, ale keď príde spotrebiteľ do obchodu, nedá sa tento určitý model získať. Je tu iný televízor, je však o niečo drahší. To nie je to, čo sme vám sľúbili. Sľúbené vlastne nikdy neexistovalo. Ponuka bola atrapa.

Čo sa deje v zbore „priateľskom k návštevníkom“, keď nechajú pôsobiť lákadlo? Mnohí si myslia: „Hej, toto kresťanstvo nie je vôbec ťažké. Stretne milých ľudí, vypočujeme si inšpirujúce slovo a „super“ hudbu a prideme do neba.“ Ale pravda raz vyjde najavo a návštevník si vypočuje rozhodné Ježišove slová: „Nejde o teba, ide o mňa a o to, že sa musíš vzdať seba samého, keď ma chceš nasledovať.“ Je prirodzene absolútne pravdivé, že za

ZÁPAS O DUŠI 13

týchto okolností nechce byť nikto kresťanom, iba ak Boží Duch pôsobí na jeho srdce. Pokiaľ Svätý Duch neusvedčil z hriechu, neprebudil mŕtve srdce a nespôsobil vieru, nič sa nestane – napriek všetkým ľudským snahám. Iba pravé posolstvo o Ježišovi Kristovi, spojené s prácou Svätého Ducha, povedie k pravej záchrane. Potom k hriešnikovi zapierajúcemu samého seba prúdi milosť. To je vlastná podstata milosti. Keď my sami nemáme absolútne čo ponúknuť, čo by si zaslúžilo spásu, ale opovrhujeme sebou ako bezvýznamnými, dá nám Boh milosť, aby nás zachránil z hriechu a pekla.

Nemôžeme nanovo vymyslieť evanjelium a prispôbiť ho sebe, svojmu pohodliu a komfortu. Ale presne to sa dnes robí. Preto som napísal túto knihu. Keď zmeníme posolstvo, aby sme zatriktívili kresťanstvo, potom to, čo z takého posolstva pochádza, nie je už žiadne kresťanstvo. Nepodporujem v žiadnom prípade zákonníctvo, ale iba vernosť voči Písmu, aj keď niektorí tvrdia, že som nepriateľský a bezcitný. Jeden spriatelnený evanjelikálny prominent sa nazdával, že mi urobí kompliment, keď ma predstavil nasledujúcimi slovami: „To je John MacArthur, ktorý je ako človek oveľa milší než vo svojich knihách.“ Usmial som sa a povedal: „Na osobnej úrovni je oveľa jednoduchšie ukázať Kristovu lásku.“ Veľa dobromyseľných zborov a pastоров sa statočne (a naivne) usiluje obísť Ježišovo nepohodlné učenie. Nie zo zlomyseľnosti alebo ľsti, alebo preto, že by chceli ľudí podvieť, ale preto, že je to jednoducho ľahšie a zábavné prinášať dobré správy. Rozhodné a pravdivé posolstvo je však nepríjemné. Tvrdé slová môžu byť desivé a zahanbujúce a je ťažké pozerat' pritom ľuďom do očí.

Kresťania často nevedia, ako majú interpretovať a podať ďalej rozhodné výpovede Pána Ježiša, a preto ich jednoducho preskočia. Ale priniesť iba polovičné posolstvo je takmer ešte

horšie, ako nepovedať vôbec nič. Všetko, čo chce Pán Ježiš povedať, je dôležité. Nie je na nás rozhodnúť, čo z toho podáme ďalej a čo môžeme nechať padnúť pod stôl.

Modlím sa, aby táto kniha čitateľovi pomohla pochopiť: Správne pozvanie ku kresťanstvu je to, ktoré je úplné a transparentné. Zamlčanie pravdy nič neosoží, ale narobí nesmiernu škodu. Existujú cesty a spôsoby pre zvestovanie úplného evanjelia, ktoré je pravdivým posolstvom, ktoré aj Pán požehná.

Ukážka z knihy Úzkou bránou

John MacArthur, Vydavateľ:

MSEJK, Púpavová 4

841 04 Bratislava, www.msejk.sk

ŘEKL TO JEŽÍŠ PŘÍLIŠ TVRDĚ?

◆ *Ježiš mu odpovedal: „Pojď za mnou a nech mŕtvé pochovávať své mŕtvé.“ (Mt 8:22)*

Dvakrát v evangeliách požádal učedník Ježiše o propuštění, aby mohl pohřbít svého otce. V obou případech říká Ježiš učedníkovi: „Nech mŕtvé, ať pohřbívají své mŕtvé.“ Tato věta je přiřazována k tvrdým Ježišovým výrokům, protože nabádá syna, aby dal přednost následování Ježiše před vzdáním pocty svému otci. Význam této pasáže je obvykle vysvětlován tak, že duchovně mŕtví, ti, kteří nenásledují Ježiše, by měli pohřbívát fyzicky mŕtvé. Ale ani tak se nám neobjasňuje zřejmé nabádání porušit přikázání o uctívání rodičů. Lepší výklad nabízí článek v publikaci Archeologie a biblický výzkum. Archeolog Gordon Franz vysvětluje židovské pohřební praktiky v Ježišově době. Po smrti člověka bylo tělo uloženo do rodinné vytesané hrobky. Asi po roce se tělo rozložilo. Poté se konal poslední úkon truchlení. Kosti byly umístěny do truhly, což bylo nazýváno druhým pohřbením. Podle rabínů představoval rozklad těla konečné odpykání hříchů

14 ZÁPAS O DUŠI

mrtvého. Jakmile bylo ukončeno, kosti mohly být uloženy k odpočinku. Franz tvrdí, že právě pro tento druhý pohřeb se učedníci chtěli uvolnit. Ježíšův výrok o mrtvých pohřbívajících své mrtvé se týkal ostatních mrtvých těl v hrobce. On tím řekl, že učení rabinů o konečném odpykání nebylo správné. Odčinění hříchů nalézáme pouze ve spásném díle Ježíše Krista – právě toto poselství měli učedníci šířit.

Modlitba: Děkuji Ti, Pane Ježíši, že jsi plně a zcela odčinil můj hřích Svým nevinným utrpením a Svou smrtí. Vyzbroj mě tak, abych mohl lépe ostatním říct, že právě Ty jsi nás uvedl do míru s Bohem, a dej, aby můj život odrážel Tvou lásku. Amen.

– Franz Gordon –
Let the dead Bury their own dead
Archeology and
Biblical Research, 1992

MOHU SE POVAŽOVAT ZA KŘEŠŤANA?

Drazí čtenáři Grano Salis, rád bych se na Vás obrátil s jedním dotazem, se kterým si už delší dobu lámu hlavu. A to, že nevím, zda se ještě mohu v dnešní době považovat za křesťana. Obávám se, že se už jen s několika lidmi dostávám do izolace, což je na pováženou!

Věřím totiž Bibli, a to dokonce do té míry, že ji považuji za neomylnou, verbálně inspirovanou. To znamená, že věřím ve stvoření v šesti dnech, odmítám homosexualitu a předmanželský sex jako hřích a dokonce věřím ve vzkříšení z mrtvých a v ohnivě jezero, které bude plné hříšníků. Věřím, že bez víry v Krista není možné se dostat do nebe a že jen vírou ve vzkříšeného Ježíše Krista mohu obdržet odpuštění hříchů. Navíc věřím, že toto spasení máme uvádět ve skutek v bázni a chvění. Nevěřím, že nekřesťanská náboženství jsou cestou k Bohu a nevěřím, že dialog s nimi, jehož cílem

není zároveň evangelizace, je pro jejich příslušníky nějak výrazně prospěšný.

Vím, už jen těchto několik bodů Vás může vést k pochybnosti o tom, zda jsem vůbec křesťanem, ale musím se Vám přiznat, že to není zdaleka vše. Myslím, že v osobním životě jsem na tom ještě hůř. Nikdy jsem totiž nebyl nevěrný své ženě, nikdy mne nepřítahoval nějaký muž, navíc nemám ani dlouhé vlasy ani nejsem vyholen, nejsem tetován ani nemám dready... Dokonce nemám ani televizi a neposlouchám rockovou hudbu. A ještě k tomu nepoužívám sprostá slova. Nehoduju alkoholu a nekouřím. Nikdy jsem nebyl soudně trestán a nemám daňové úniky. Nejsem ani politikem, který by uplatňoval křesťanství v národní exekutivě a legislativě. Nejsem členem žádné politické strany ani žádné paracírkevní organizace.

A do třetice: jsem členem denominace, finančně přispívám na potřeby církve a za církev se modlím. Nezavrhnuji ani nepřeceňuji vzdělání a snažím se neodmítat ani nepřeceňovat roli církevních autorit. Věřím, že demokracie není od satana, ale ani nevěřím, že by si lidé v církvi měli vládnout sami, ale že králem je Kristus. Věřím ve vládu práva jak v církvi tak ve společnosti a taktéž věřím, že církevní autority mají být odpovědné svým sborům. Věřím v autonomii církevních společenství i národních států.

Co myslíte, může se člověk, který vyznává a snaží se respektovat dané principy, ještě vůbec považovat za křesťana? Děkuji za Vaše komentáře,

– Pastýř –

TRŮN MILOSTI

◆ *Protože máme mocného velekněze, který vstoupil až před Boží tvář, Ježíše, Syna Božího, držíme se toho, co vyznáváme. Nemáme přece velekněze, který není schopný mít soucit s našimi slabostmi; vždyť na sobě zakusil všechna*

ZÁPAS O DUŠI 15

pokoušení jako my, ale nedopustil se hříchu. Přístupme tedy směle k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost a pomoc v pravý čas. (Žd 4:14-16)

Všichni křesťané se potýkají s problémy ve dvou klíčových oblastech, se kterými stojí a padá náš křesťanský život: vytrvání ve zkouškách a modlitba. Jak víte, tyto dvě věci spolu souvisí. Živý modlitební život je pro to, abychom ve zkouškách obstáli, nezbytný. Neschopnost přestat zkoušky je typická pro semeno na skalnaté půdě. Podle Ježíše toto semeno představuje ty, kdo

- ♦ *slyší slovo a hned je s radostí přijímají. Nemají však v sobě kořen a jsou nestálí; když pak přijde tíseň nebo pronásledování pro to slovo, hned odpadají (Marek 4:17).*

Vytrvalost je jednou ze známek pravé spásné víry:

- ♦ *Kristus však jako Syn je nad celým Božím domem. A tímto Božím domem jsme my, pokud si až do konce zachováme smělou jistotu a radostnou naději. (Židům 3:6)*

Modlitba je přísunovou cestou, která nás ve válce spojuje s Bohem. V modlitbě k nám plyne jeho štědrá milost, která nás udržuje schopné boje. Protože je modlitba tak životně důležitá, snaží se nepřítel tuto zásobovací trasu přerušit. Když trpíme, nepřítel nám často našeptává: „Bohu na tobě nezáleží a neodpoví ti. Proč ztrácet čas zbytečnými modlitbami?“ Člověk snadno ztratí chuť a přestane se modlit, ale tím se odřízne právě od té pomoci, kterou potřebuje!

Náš dnešní text je jedním z nejvíce povzbuzujících oddílů Bible, pokud jde o modlitbu a vytrvalost. První čtenáři listu Židům byli kvůli pronásledování v pokušení opustit křesťanskou víru a vrátit se k judaismu. Autor je právě obšírně napomínal pomocí odstrašujícího příkladu Izraelců na poušti, kteří pro svou nevíru a neposlušnost do Božího odpočinutí (symbol spasení) nevstoupili. Proto musíme pilně pracovat,

abychom do tohoto odpočinku vstoupili. Pokud na Boží slovo reagujeme vírou a poslušností, odhalí náš hřích a ukáže nám jeho cesty. Je hloupé myslet si, že bychom svůj hřích mohli před Bohem skrýt, protože před jeho zrakem je všechno nahé a odhalené (4:12-13).

Martin Luther k našemu textu poznamenal:

Nejprve nás apoštol vystrašil, nyní nás utěšuje. Nejprve nám do rány nalil víno, nyní do ní lije olej.

Autor ukazuje, že bychom se neměli pokoušet se svým hříchem skrývat, ale raději bychom s ním měli jít za naším soucitným veleknězem Ježíšem, v němž máme přístup k Božímu trůnu. Pro ty, kdo jsou v Kristu, tento trůn není místem děsu, ale trůnem milosti!

Protože je Ježíš náš soucitný velekněz, musíme vytrvat a musíme se modlit.

V tomto textu jsou dva příkazy: vytrvat („držme se toho, co vyznáváme“, 4:14) a modlit se („přístupme směle“, 4:16). Oba vycházejí z určité pravdy o tom, kým je Ježíš: protože je Ježíš náš veliký velekněz, Boží Syn, „který prošel nebesy“ (KMS), musíme se držet svého vyznání, a protože je Ježíš velekněz, který má soucit s našimi slabostmi, měli bychom si vždy, když to potřebujeme, přijít pro pomoc k trůnu milosti. Jak jeho vyvýšení po pravici Božího trůnu, tak jeho lidství jsou tedy zásadními prvky jeho jedinečné schopnosti působit jako náš velekněz. Chceme-li vytrvat ve zkouškách a v modlitbě přijímat jeho pomoc, musíme rozumět, kým je.

I. Protože je Ježíš náš veliký velekněz, který prošel nebesy, musíme vytrvat (4:14). Autor nám říká, kdo Ježíš je, a jaká by měla být naše reakce.

A Ježíš je náš veliký velekněz, který prošel nebesy.

Ježíšova velikost se zde projevuje ve dvou směrech:

16 ZÁPAS O DUŠI

1) Ježíš je veliký ve svém postavení velekněze po Boží pravici.

My si jen s obtížemi představujeme, co to znamená velekněz, ale pro Židy to byla velmi důležitá funkce. Prvním veleknězem byl Mojžíšův bratr Áron. Byl prostředníkem mezi lidem a Bohem. Spolu s ostatními kněžími přinášel za lid oběti. Museli dodržovat přesný postup podle podrobných instrukcí, které jim Bůh dal. Každá odchylka či inovace znamenala okamžitou smrt, jak zjistili Áronovi synové Nádab a Abihú, když přinesli na oltář „cizí oheň“ (3. Mojžíšova 10:1-3).

Jednou ročně, na den smíření, vstupoval velekněz sám do svatyně svatých, aby přinesl oběť smíření za hříchy národa. Kdyby tam šel někdy jindy nebo kdyby nedodržel předpisy, zemřel by (3. Mojžíšova 16). Tam, v Boží přítomnosti, vylil na slitovnici obětní krev. Když se živý a zdravý vrátil ven, lidé si zhluboka oddechli, protože to znamenalo, že Bůh přijal oběť za jejich hříchy na další rok.

Ježíš není prostě další velekněz z Áronovy linie. Je naším velkým veleknězem podle Melchisedechova řádu (Židům 5:6). Nevstoupil do svatyně svatých v chrámu, ale (ve svém nanebevstoupení) prošel nebesy až do Boží přítomnosti. Židé si pod prvním nebem představovali denní oblohu, pod druhým hvězdy, a pod třetím Boží přítomnost (2. Korintským 12:2). Jestli měl autor na mysli tato tři nebe, nebo jestli množné číslo používá prostě proto, že hebrejščina „nebesa“ v jednotném čísle nezná, tím si nemůžeme být jisti. Jde mu však o to, že náš veliký velekněz Ježíš není velekněz jako každý jiný lidský velekněz. Vstoupil do samotné přítomnosti Boží. Otec mu řekl:

◆ *Zasedni po mé pravici, já ti položím své nepřátele za podnoží k nohám“ (Žalm 110:1; Židům 1:13).*

Žádný pozemský velekněz by si nedovolil se ve svatyni svatých posadit! Všichni zůstávali stát. Ale Ježíš sedí po pravici Božího trůnu, protože už jednou

provždy přinesl oběť smíření za naše hříchy (Židům 10:12). Ježíš je tedy veliký velekněz, který je ve své kategorii úplně sám, vzhledem ke svému věčnému kněžství podle Melchisedechova řádu (což autor blíže vysvětlí v dalších kapitolách).

2) Ježíš je veliký ve své osobě vtěleného Boha.

Jeho lidské jméno „Ježíš“ upozorňuje na plné lidství Spasitele (2:17). Kdyby nebyl plně člověkem, nemohl by přinést oběť smíření za naše hříchy. Je ale také „Syn Boží“, čímž je vyjádřeno jeho božství (Jan 5:18). Jak řekl biskup Moule:

Spasitel, který není tak docela Bohem, je most, jehož vzdálenější konec je pobořený.

To, že Ježíš je plně Bohem, ukázal autor v první kapitole. Ježíš je tedy jedinečný a veliký jednak ve svém postavení velekněze, jednak ve své osobě vtěleného Boha. A proto...

B Musíme vytrvat.

Slova „držme se toho, co vyznáváme“ naznačují, že jsme v nebezpečí a nesmíme se dát. Představte si někoho, kdo se drží, aby spasil holý život, když se řítí na voru běsnícími peřejemi Grand Canyonu. „Drž se pevně!“ „Vyznávat“ neznamená jen soukromě přijímat základní články víry (zde hlavně učení o Ježíšově božství a lidství), ale také tyto pravdy veřejně dosvědčit, i když nám třeba hrozí pronásledování. V tomto smyslu vyznáváme víru přijetím křtu, ale když nastane pronásledování, je toto vyznání podrobno zkoušce. Jsme pouze věřící do krásného počasí, kteří Pána zapřou, jakmile nás víra začne něco stát, anebo vytrváme třeba až k smrti, protože víme, komu jsme uvěřili? J. C. Ryle zaznamenává:

Když byl John Rogers, první mučedník za královny Marie, veden k upálení na Smithfieldu, byl podle zprávy francouzského vyslance tak veselý a dobře naladěný, jako kdyby se měl ženit.

ZÁPAS O DUŠI 17

I když v takové chvíli se neobejdeme bez Boží zvláštní milosti, těžko si v pronásledování povedeme dobře, jestliže reptáme a opouštíme Boha, kdykoli nás potkají menší zkoušky. Pavel říká, že máme zkoušky nejen snášet, ale dokonce je snášet s velkou radostí (Římanům 5:3). A proto, kdykoli nás Ježíš vede obtížnými zkouškami, držme se pevně svého vyznání víry v něj. On je náš veliký velekněz, Bůh v lidském těle, který nyní sedí

◆ *po pravici Božího majestátu na výsostech (Židům 1:3).*

II. Protože je Ježíš náš soucitný, ale bezhříšný velekněz, musíme se vždy, když to potřebujeme, modlit (4:15-16).

A Ježíš je náš soucitný velekněz.

Autor používá dvojí zápor:

◆ *Nemáme přece velekněze, který není schopen mít soucit s našimi slabostmi...*

Možná očekával námitku: „Právě jsi řekl, že Ježíš je veliký velekněz, který prošel nebesy. Jak může někdo někde za nebesy chápat mě s mými problémy?“ Autor odpovídá: „Ne, Ježíš není zbavený soucitu. On tvé nehlubší pocity chápe.“

Všichni potřebujeme někoho, kdo bude mít soucit s našimi problémy a slabostmi, aniž by nás odsoudil. Někdy je to všechno, co potřebujeme, abychom vydrželi: prostě vědět, že někdo jiný chápe, čím procházíme.

Četl jsem příběh o chlapci, který si všiml nápisu: „Štěňata na prodej.“ „Pane, prosím vás, za kolik prodáváte ta štěňata?“ zeptal se. „Za pětadvacet dolarů, mládenče.“ Chlapec posmutněl. „No, ale mohl bych se na ně stejně podívat, prosím?“ Majitel hvízdal a zpoza rohu přiběhla fenka a za ní čtyři roztočilá štěňátka. Vrtěla ocásky a vesele hafala. Za chvíli se objevilo ještě jedno. Zadní nožičku táhlo za sebou. „Copak s ním je?“ zeptal se chlapec. „Kulhá,“ řekl muž. „Doktor na rentgenu našel, že

nemá jamku v kyčelním kloubu, chudinka. Nikdy se to nedá do pořádku.“ K jeho překvapení chlapec řekl: „Tohle štěně bych chtěl, pane. Mohl bych vám platit něco málo každý týden?“ „Ty jsi mě asi špatně pochopil, hochu. Tohle štěně nebude nikdy běhat, dokonce ani správně chodit. Bude mrzáček navždycky, víš? Proč bys měl chtít právě takové štěně?“ Chlapec se sehnul, vyhrnul si nohavici a pod ní se ukázala ortopedická dlahu. „Já taky nechodím nijak zvlášť dobře,“ usmál se. Podíval se na štěně a pokračoval: „Potřebuje někoho, kdo by ho měl rád a rozuměl mu. Být mrzáček není žádná legrace.“ „Vidím, že u tebe bude v dobrých rukou,“ řekl majitel. „Můžeš si ho vzít. Dám ti ho zadarmo.“

To je jen nedokonalá ilustrace toho, jak náš Spasitel cítí s námi v naší situaci. Protože se stal člověkem a prošel si vším utrpením, které potkává nás, má soucit s našimi slabostmi. Během jeho pozemské služby se to projevilo mnohokrát. A když vystoupil na nebesa, ani pak z jeho lidství nic nebylo. Máme velekněze, který je svrchovaně soucitný a přitom sedí po pravici Boží!

B Ježíš je náš bezhříšný velekněz.

Ježíš

◆ *na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu.*

Na první pohled bychom si mohli myslet, že je-li Ježíš bez hříchu, nebude s námi mít soucit a bude od nás vzdálený, protože my všichni jsme zhřešili mnohokrát. Jiný hříšník by snad moje selhání dokázal pochopit spíš. Jak ale poukázal Charles Spurgeon není to pravda: ... nepředstavujte si, že by k vám Pán Ježíš snad mohl být o něco laskavější, kdyby byl býval zhřešil; hřích totiž vždycky zatvrzuje. Kdyby Boží Kristus mohl zhřešit, soucit v jeho povaze by již nebyl dokonalý. Aby člověk dokázal odložit své zájmy zcela stranou a cítit se slabostmi druhých, musí být jeho srdce dokonalé. Jiní namítají, že pokud Ježíš nezhrěšil,

18 ZÁPAS O DUŠI

znamená to, že nebyl pokoušen do té míry, do jaké jsme pokoušeni my. Mnozí lidé ale ukázali, že to tak není. Ten, kdo odolává až do konce, pozná sílu pokušení lépe než ten, kdo se hříchu poddá dříve. Když se tu říká, že Ježíš byl ve všem pokoušen tak jako my, neznamená to každé myslitelné pokušení; to by nebylo možné. Ježíš také na rozdíl od nás nebyl pokoušen hříchem, který by v něm přebýval. V tomto ohledu se podobal Adamovi a Evě před pádem. Pokušení muselo k Ježíši přijít zvenčí, ne zevnitř.

Ježíš ale poznal pokušení všeho druhu. Věděl, jaké to je mít hlad, mít žízeň, být unavený. Vytrpěl si strašlivou agónii tělesného mučení, když byl souzen a ukřižován. Znal výsměch, nedůvěru, očeřování i zradu přátel. Od začátku až do samého konce Ježíšovy služby satan soustředil všechny své síly zla a temné strategie, aby se pokusil donutit Ježíše k hříchu. Nikdy ale neuspěl. Ježíš neustále poslouchal Otce.

Verš 15 nastoluje otázku: „Bylo možné, aby Ježíš zhřešil?“ Odpovídat na ni musíme opatrně. Písmo jasně tvrdí, že Ježíš nikdy nezhřešil (Židům 7:26; 1. list Petřův 1:19; 2:22). Tvrdí také, že jeho pokušení byla skutečná, ne jenom „jako“. A dále tvrdí:

◆ *Bůh nemůže být pokoušen ke zlému... (List Jakubův 1:13).*

Když byl Ježíš plně Bohem, tak jak mohl být skutečně pokoušen, natož zhřešit? Zde se noříme do tajemství toho, jak může být někdo zároveň plně Bohem i plně člověkem, což Písmo jasně říká o Ježíši. Protože Ježíš je jediná osoba ve dvou podstatách a protože hřích se týká celé osoby, Ježíš v tomto smyslu zhřešit nemohl, jinak by přestal být Bohem. Zůstává však otázka: „Jak tedy mohla být Ježíšova pokušení skutečná?“ Odpověď je nejspíš taková, že Ježíš čelil každému pokušení k hříchu ne svou božskou mocí, ale ve své lidské podstatě tím, že spoléhal na moc Otce a Ducha svatého. Wayne Grudem vysvětluje:

Mravní síla jeho božské podstaty byla jakousi „sítí“, která by mu zabránila zhřešit... Ježíš však nebyl závislý na tom, aby mu tato síla jeho božské podstaty boj s pokušením usnadnila...

Jak víte, Písmo někdy říká o Ježíši věci, které mohou platit jen o jedné z jeho podstat a ne o obou (Matouš 24:36). Pro Ježíšovu božskou podstatu nebylo možné, aby byl v pokušení nebo aby zhřešil, ale pro jeho lidskou podstatu to možné bylo. Nenechte se vyvést z rovnováhy skutečností, že tomu nikdy nemůžete beze zbytku porozumět. Raději se spolehněte na svědectví Písma: Ježíš byl skutečně pokoušen a nikdy nezhřešil. Tato dvě fakta znamenají, že chápe, čím procházíme, a že je schopen nám v pokušení přijít na pomoc (2:18).

Protože je Ježíš soucitný a bezhříšný velekněz, ...

C Musíme se modlit.

◆ *Přistupme tedy směle k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a nalezi milost a pomoc v pravý čas.*

„Trůn milosti“ je protimluv. Ve starověku byl trůn děsivým místem, kde sídlila svrchovaná moc a soud. Když se člověk přiblížil k trůnu a král mu nepokynul žezlem, bylo po něm. Nikdo by si nešel k trůnu pro soucit, zvláště ne v nějaké maličkosti. Autor ale mluví o trůnu milosti. Dává nám jasně najevo, že u tohoto trůnu jsme vítáni. Odpovídá na čtyři otázky:

1) Proč bychom měli přistupovat k trůnu? K trůnu milosti bychom měli přistupovat, protože jsme slabí a protože na něm sedí náš soucitný velekněz.

K trůnu nepřicházíme proto, že bychom všechno v podstatě zvládali a potřebovali jen tak trochu poradit. Přicházíme, protože jsme slabí (4:15). Ježíš neřekl: „Beze mne si většinou poradíte docela dobře, tak mne zavolejte, jestli to bude potřeba.“ Řekl:

◆ *... beze mne nemůžete činit nic (Jan 15:5).*

ZÁPAS O DUŠI 19

A když přijdeme k trůnu milosti, nebude se nám kvůli našim slabostem posmívat nebo nás ponižovat. Přivítá nás, jako u sebe vítá otec své děti, aby je ochránil před nebezpečím.

2) Kdy bychom měli přistupovat k trůnu? K trůnu milosti bychom měli přistupovat, kdykoli potřebujeme pomoc.

Měli bychom přijít „v pravý čas“, což je pořád! Hlavní příčinou toho, že se nemodlíme, je to, že si neuvědomujeme v jaké jsme nouzi. Myslíme si, že to zvládneme sami. Pána voláme, jenom když jde opravdu do tuhého. Ale ve skutečnosti na něm závisí každý náš nádech a výdech a každé naše jídlo, i když máme v mrazáku zásoby na měsíc. Nesmíme ustávat v modlitbách (1. Tesalonickým 5:17), protože nám všechno neustále přerůstá přes hlavu. Modlit se znamená přiznat, že naše nouze není jen částečná. Je naprostá!

3) Jak bychom měli přistupovat k trůnu? K trůnu milosti bychom měli přistupovat přímo, s důvěrou ve svého velekněze.

Autor neříká: „Přistupte prostřednictvím svého kněze.“ Říká: „Přistupme...“ My díky Bohu nepotřebujeme jako prostředníka žádného lidského kněze, když přistupujeme k samotnému Božímu trůnu. Nemůžeme si dovolit k němu přistupovat na základě svých vlastních zásluh nebo své vlastní spravedlnosti. Můžeme však přistoupit směle, protože nám tento přístup získal svou krví náš velekněz Ježíš (Efezským 3:12). Naše smělost nestojí na tom, jak jsme byli hodní nebo jak pěkně se umíme modlit. Spurgeon poukázal na to, že Bůh naše nedostatky a nepovedené modlitby přehlédne stejně jako milující rodič přehlídá chyby ve větech svého batolete. Dokonce i když těžce zhřešíme, můžeme přistoupit, abychom svůj hřích vyznali, a on nám vyčistí rány a začne je hojit, tak jako by rodič pečlivě vyčistil a ovázal zranění svého dítěte. A konečně:

4) Co můžeme čekat, když přistupujeme k trůnu? Milosrdenství, milost a pomoc v pravou chvíli.

Úžasné zaslíbení! Nedostaneme vynadáno, že něco potřebujeme. Neuslyšíme, že naše potřeba je příliš malicherná, než aby se s ní tak důležitý velekněz obtěžoval. Dočkáme se milosrdenství, milosti a pomoci. „Pomoc“ je technický námořnický pojem, který se jinak vyskytuje pouze ve Skutcích 27:17, kde označuje provazy, jimiž za bouře lodníci zpevnili trup lodi, aby se nerozpadl. S příslušným slovesem jsme se setkali již v Židům 2:18, kde vyjadřuje významový odstín rychlého přispění někomu, kdo volá o pomoc. Když se zdá, že se vám život v bouři rozpadá na kousky, volejte k našemu soucitnému veleknězi na trůnu milosti. Bude k vám milosrdný a ve své milosti vám pomůže.

Jaký je rozdíl mezi milosrdenstvím a milostí? Jejich významy se sice do jisté míry překrývají, ale milosrdenství vyjadřuje především Boží soucit s námi v naší bídě způsobené našimi hříchy, zatímco milost označuje jeho přízeň, v níž nám bez naší zásluhy odpouští hříchy, za které si ve skutečnosti zasloužíme jeho soud. Obě slova dohromady odrážejí dobrou zprávu, že v Kristu Bůh usmířil svět se sebou a nepočítá lidem jejich provinění (2. Korintským 5:19). Všichni, kdo věří v Krista a jeho krev prolitou za jejich hříchy, mají u trůnu milosti přístup k Božímu neomezenému milosrdenství a nezasloužené přízni!

Závěr

Líbí se mi přirovnání Johna Pipera, že modlitba je naše příruční vysílačka, přes kterou žádáme o dodávky materiálu potřebného v duchovní válce, ve které bojujeme. Není to interkom, kterým bychom zavolali sekretářku, aby nám do kanceláře přinesla nějaké pítí navíc. Jinými slovy, modlitba tu není pro naše pohodlí, ve kterém bychom zapomněli na věc Božího království. Modlitba je naše plně vysílačka pro

20 ZÁPAS O DUŠI

zajištění dodávek, které potřebujeme, když nejprve usilujeme o jeho království a jeho spravedlnost. Pokud jste v bitvě pod palbou, vydržte – držte se pevně svého vyznání, protože Ježíš je náš veliký velekněz. Pokud něco potřebujete, modlete se – přistupujte k trůnu milosti, aby se vám dostalo milosrdenství a milosti, která vám bude v boji posilou.

Otázky k diskuzi

1. Jak souvisí naše pochopení Kristovy osoby a jeho díla s vytrváním ve zkouškách?

2. Znamená Ježíšův soucit s našimi slabostmi, že by toleroval naše hříchy? Vysvětlete.

3. Někteří křesťané tvrdí, že jestli Ježíš nemohl zhrěšit, nemohla být jeho pokušení skutečná. Je to tak? Proč ano, proč ne?

4. Pojem „trůn milosti“ odráží jemnou rovnováhu mezi uctívou bázní před Bohem a tím, že nás Bůh přijímá. Rozeberte důsledky této rovnováhy.

2004 © Steven J. Cole

Translation © Jan Šraml, 2006

MÁ SMYSL STUDOVAT KONSPIRAČNÍ TEORIE?

Poslední dobou se docela živě diskutují různé konspirační teorie. Některé z nich se jeví jako uvěřitelné, jiné znějí opravdu těžce fantasticky. Faktem je, že když člověk vidí, jak běžný veterinář během jedné minuty očipuje za malý poplatek psa, tak si říká, že očipovat během krátké doby všechny lidi na světě by nebylo technicky neproveditelné. Možná se to dříve či později pod nějakou „ušlechtilou záminkou“ stane. Čip pak buďto nebude dán těm, co nepokleknou před Šelmou, aby byli vyřazeni ze společnosti, anebo budou nějakou dobu mít čip všichni lidé a pak se řekne, že bude nadále aktivován jen těm, co před Šelmou pokleknou. Anebo to bude třeba úplně jinak.

Jako zcela absurdní se mi ovšem jeví například tvrzení, že virus HIV byl uměle vyvinut k redukci populace. A už zcela úsměvně působí tvrzení, že v Africe je 500 krát silnější než v Evropě. Takové báchorky bychom rozhodně neměli baštit i s navijákem a používat mozek není ani křesťanům zakázáno a není na škodu. I kdyby někdo už věřil, že je možné takto „na míru“ vyvíjet viry, stačí se zamyslet nad tím, jak by bylo absurdní šířit třeba v Africe mnohem silnější virus než v Evropě v době, kdy se bez problémů cestuje po celém světě. Jak dlouho by se asi takový virus udržel pouze v Africe?

Věřím, že bychom se rozhodně neměli nechat odvést přílišným zájmem o spiklenecké teorie od Boha a Jeho Slova – Bible. V jednom komentáři u „spikleneckých“ diskusí, tuším, Legulda správně připomněl biblické verše J 19,10-11:

◆ *Pilát mu řekl: „Nemluvíš se mnou? Nevíš, že mám moc tě propustit, a mám moc tě ukřižovat?“ Ježíš odpověděl: „Neměl bys nade mnou žádnou moc, kdyby ti nebyla dána shůry. Proto ten, kdo mě tobě vydal, má větší vinu.“*

Ještě bych v souvislosti s přílišným zájmem o spiklenecké teorie připomněl další biblické verše Ž 33,10:

◆ *Záměry národů Hospodin maří, lidem úmysly hatí.*

Mt 28,18:

◆ *Ježíš přistoupil a řekl jim: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.“*

Je dobré si uvědomit, že ať už se dělo, děje a bude dít cokoliv, děje se to pod absolutní Boží kontrolou. Nikdy se nebude odehrávat nic jiného než to, co je v Božím plánu. Tato skutečnost by nás měla potěšit a vést raději k hlubšímu studiu Písma, než k přehnanému zájmu o konspirační teorie. Vždyť nemusíme rozumět všemu, co se děje v tomto temném světě. Stačí vědět, že Bůh je absolutně všemohoucí a stačí znát Jeho vůli pro nás osobně.

Zde ještě uvádím odkaz na související článek zabývající theodiceou, tedy stručně řečeno otázkou „Role zla v plánu dobrého a všemohoucího Boha“: http://www.reformace.cz/Zapas_o_dusi/81/zodc8111.phtml
– Radek Hlynek –

ESCHATOLOGIE VERSUS AKTIVISMUS

Ani jedno z těch dvou slov není součástí našeho běžného slovníku. První pochází z řečtiny a označuje poznání týkající se posledních věcí člověka. Ne z hlediska nějaké technologie pohřebnictví. Eschatologie se zabývá posledními věcmi člověka filozoficky. Usiluje nalézt smysl života navzdory smrti. Křesťanská eschatologie má zato, že ten kdo se svým životním směřováním identifikuje s ukřižovaným Ježíšem, ten tento smysl nalezl. Ačkoli jako každý jiný umírá, spolu se svým vzkříšeným Mistrem slavně povstává. Dějiny i vesmír jsou životem takového člověka nesmazatelně poznamenány. Zůstává v nich jeho věčný otisk. Křesťanská eschatologie vyjadřuje víru ve smysluplnost lidského života navzdory smrti. Tato víra je přitom nesena hlubokou jistotou, že si věčnost nemusím získávat nějakými mimořádnými skutky, či nadstandardními výkony. Nepomíjející smysl dává křesťanovu životu prosté souznění s Kristem. Kde k němu dochází, tam je i sled neobyčejnějších dnů životem výjimečným a slavným.

Výraz aktivismus pochází z latiny. Slyšíme v něm slovo „aktivita“ a tu hodnotíme vždycky kladně. Ale aktivismus není spontánní aktivitou vyvěrající z vděčnosti naplněného nitra. On je aktivitou eméle vyvolanou, předepi-
sovanou a příkazovanou. I když sleduje bohulibé cíle, je v něm cosi deformovaného. Člověk se jím chce buď před ostatními zviditelnit nebo propadá mesianismu a myslí si, že svým nasazením spasí svět či alespoň sám sebe.

Apoštol Pavel nazývá aktivismus „skutky zákona“. Komu se stalo toto počínání životním stylem, ten nečeká pokorně na spásu od Hospodina. Spása pro něj není darem přijímaným z pouhé milosti. On si ji chce zasloužit, vydobýt, stát se tak dobrým, že se před ním skloní země i nebe. Takový byl program farizeů a zákoníků: Předkládáme výčet jasně definovaných činností, které je třeba plnit! Tak se do toho dejme. Kdo uložené úkoly ne-
zvládne, ten před Bohem neobstojí. A koho nepřijme Bůh, toho do své aktivistické skupiny nepřijmeme ani my.

Kde se v církvi hrouť eschatologie, tam v ní bytní aktivismus. Čím více je na sborech navěšeno občanských sdružení, čím více se v nich pořádá kulturních, vzdělávacích, společenských, charitativních či ekumenických akcí, tím chudší bývá zbožnost, která je drží pohromadě. Tak jako se kdysi farizeům a zákoníkům scvrklul vztah k Hospodinu na plnění určitých příkazů a zákazů, se dnes leckde život církve zúžil v úporné konání toho, co se dá dělat i bez víry. Zpravidla je tento aktivismus živen představami, že se jím sbor obživí. Výsledek bývá právě opačný. Ony balastní aktivity vysají ze sboru nebo i celé církve poslední zbytky energie. Síly, které by bylo možno využít k jejich konsolidaci a budování, jsou odváděny do struktur, spojených s nimi pouze jednosměrně. V nich se pak tyto síly prostě „zkonzumují“. Takový aktivismus bývá s oblibou vydáván za projev hluboké důvěry v Boží moc. Ve skutečnosti je to – pomineme-li zcela neduchovní osobní zájmy – výraz naivní představy, že církev lze obnovit zvnějšku.

Eschatologie je úhelným kamenem křesťanské víry. Proto se také snažil minulý režim tuto oblast co nejvíce zparodovat. My křesťané jsme mu v tom šli na ruku. Dílem svými středověkými interpretacemi, dílem tím, jak rychle jsme ono pole vyklidili. Místo abychom tento zdroj křesťanské aktivi-

22 ZÁPAS O DUŠI

ty pevně podrželi, obětovali jsme ho a místo něj začali teatrálně bránit to podružné. Tuto tragickou převrácenost jsme si pak přinesli i do doby svobody. Na pomyslné šachovnici bojujeme o pindíky a krále necháváme umírat. Bez jistoty, že život, který souzní s Kristem, má věčný smysl, je však jen otázkou času, kdy obětujeme i figury, kolem nichž děláme takové haló. Aktivismus je tak přitažlivý, protože se dá praktikovat bez Ducha. Funguje na peníze, na ambice, na společenskou objednávku. Cokoli se praktikuje bez Ducha, je ovšem bezduché. Má-li se církev opět stát místem, kde jsou lidé zachraňováni pro život, musí se z aktivistických mělčin vrátit na eschatologickou hlubinu. Ta je nevyčerpatelným zdrojem spásných aktivit.

– Emanuel Vejnár –

Evangelický farář, Lysá nad Labem

KŘESŤAN A POLITIKA

Křesťané si kladou otázky ohledně svého zapojení do veřejného a politického života. Odpovědi na ně jsou často protichůdné. Na jedné straně jsou ti, kteří jsou přesvědčeni, že křesťan nemá mít nic společného se světskou, veřejnou nebo politickou správou státu – ti dokonce odmítají i volit. Na druhé straně křesťanské škály jsou ti, kteří z kazatelen ovlivňují své posluchače natolik, že jim navrhnou koho mají volit nebo jak se mají zapojit do křesťanských aktivit. Někdy je nabádají až k fyzickým bojkotům. Tato krajnost se týká více zámožského než evropského křesťanstva, přesto není tak dávná doba, kdy většinová církev spolu se státní mocí udávala politický tón i Evropě. Další problém může nastat, když křesťané vztahují jistý výklad biblického proroctví do podtextu doby, v níž právě žijí. To se vše v minulosti dělo a děje i dnes. Intenzita a extenzita odluky církve od státu, potažmo politiky, je otázka, jež vyvolává mnoho protichůdných odpovědí.

Vymezení pojmu „Politika“:

Wikislovník definuje heslo „Politika“ následovně:

Politika (z řeckého polis – město, politiké techné – správa obce) je proces a metoda závazného rozhodování určité skupiny lidí s pluralitními zájmy a názory.

V rámci těchto kolektivních rozhodnutí je politika uměním spravovat věci veřejné, uměním řídit stát a hájit zájmy jednoho státu vůči druhému, vytvářet a udržovat vztahy mezi těmito státy.

Pokud pluralita názorů a zájmů neexistuje (v nevyvinutých společnostech), nebo nemůže být uplatněna (v totalitních společnostech), nemůže dojít k politickému rozhodnutí.

Prostředkem politiky je politická moc, kterou lze získat buď demokracickými prostředky nebo násilím.

Jak vidíme, politika a věci veřejné, tak jak je chápeme, nemají na první pohled nic společného s vírou, duchovnem nebo náboženstvím. Přesto můžeme říci, že duchovní stav společnosti a správa veřejných věcí, tedy politika, jsou jako spojené nádoby, které se vzájemně ovlivňují a doplňují. Tak jako byla veřejná politika komunistů ideologicky ovlivněna evolučním ateismem, stejně silně byla propojena veřejná politika města Ženevy v polovině 16. století s kalvínským reformovaným křesťanstvím. Podobně, dnešní správa veřejných záležitostí v české kotlině je věrným obrazem propojení výkonné moci s duchovním stavem většiny našeho národa. Nemůžeme se vyhnout závěru, že politika, t.j. správa veřejných věcí, a duchovní stav světa, státu, národa, kraje, města, obce, rodiny nebo jednotlivce se vzájemně ovlivňují.

Kdo za „Politikou“ stojí?

Světská politika je závislá na duchovním stavu světa. Ideální společnost neexistuje. Žádný věřící, který je znovuzrozen z Ducha Božího, by neměl být překvapen stavem světa, protože:

ZÁPAS O DUŠI 23

- ◆ *Víme, že jsme z Boha, kdežto celý svět je pod mocí Zlého.* (1. Janův 5:19)

Kdo žije bez Krista a poslouchá toho Zlého, satana, ďábla – nezná jinou volbu a slouží bohu tohoto světa, který je mu i otcem:

- ◆ **Váš otec je ďábel a vy chcete dělat, co on žádá.** On byl vrah od počátku a nestál v pravdě, poněvadž v něm pravda není. Když mluví, nemůže jinak než lhát, protože je lhář a otec lži. (Jan 8:44)
- ◆ **Bůh tohoto světa oslepil jejich nevěřící mysl, aby jim nevzešlo světlo evangelia slávy Kristovy, slávy toho, který je obrazem Božím.** (2. Korintským 4:4)

V tomto verši jméno „bůh tohoto světa“ představuje toho, koho lidé světa poslouchají. To je zřejmé z následujícího verše:

- ◆ *I vy [kdo jste dnes v Kristu] jste byli mrtví [oddělení od Boha] pro své viny a hříchy, v nichž jste dříve žili podle běhu tohoto světa, **poslušni [satana] vládce nadzemských mocí, ducha, působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu.*** (Efezským 2:1-2)

Biblický Bůh je Bohem a Otcem jenom tomu, kdo jej poslouchá. Kdo Boha poslouchá, ten je také jeho dítětem:

- ◆ *Kdo zvítězí, dostane toto vše; **já mu budu Bohem a on mi bude synem.*** (Zjevení 21:7)

Zde vystupují dvě hierarchická panství vlivu, z nichž vládce jednoho panství vlivu – ďábel, je pod naprostou a srchovanou kontrolou Vládce druhého panství vlivu – Boha.

Vlády a ideologie světa:

Kniha Zjevení popisuje v podstatě události mezi prvním a druhým příchodem Pána Ježíše Krista, tedy období církve. V tomto vymezeném čase vidíme, jak svět pod vedením „vládce nadzemských mocí“, „boha tohoto světa“, nebo „draka“ funguje. Ten Zlý, totiž drak, má v podstatě dvě výkonné páky k ovládnutí světa, dvě domény

svých poslušných dětí. Jeho hlavním cílem je potlačit pravdu – Ježíše Krista. Jeho hlavním cílem je umlčet pronásledováním církev, Kristovo tělo, Boží chrám, tedy všechny, kdo pravdu – Ježíše Krista znají.

Prosím na tomto místě čtenáře, aby si přečetli 13. kapitulu knihy Zjevení, jež popisuje, jak dvě dravé šelmy vládly, vládnu a ještě budou vládnout zemi. Ta první se vynořuje z moře:

- ◆ *Tu jsem viděl, jak se z moře vynořila dravá šelma o deseti rozích a sedmi hlavách; na těch rozích deset královských korun a na hlavách jména urážející Boha.* (Zjevení 13:1)

Ta druhá šelma se vynořuje ze země:

- ◆ *Vtom jsem viděl jinou šelmu, jak vyvstala ze země: měla dva rohy jako beránek, ale mluvila jako drak. Z pověření té první šelmy vykonává veškerou její moc. Nutí zemi a její obyvatele, aby klekali před první šelmou, ...* (Zjevení 13:11-12)

První šelma z moře vzbuzuje nepopsatelnou hrůzu. Druhá šelma ze země vypadá neškodně, a právě proto je ještě nebezpečnější než ta první. První představuje Satanovu výkonnou ruku, pravici, moc. Druhá představuje Satanovu plánující mysl (hlavu, čelo).

Ta první šelma z moře symbolizuje pronásledující Satanovu moc, která politicky působí skrze národy a vlády tohoto světa:

- ◆ *Běda! Hluk četných čeledí lidských hučí jak hlučící moře, hukot národů hučí podoben hukotu dravých vod. Národy hučí jak hukot mnohých vod, leč okřikne je a utekou daleko, hnány jako plevy větrem po horách a jako chmýří ve vichřici.* (Izajáš 17:12-13)

- ◆ *Tehdy přišel jeden z těch sedmi andělů, kteří měli sedm koflíků, a promluvil ke mně: „Pojď, ukážu ti odsouzení veliké nevěstky, která sedí na mnohých vodách [národech], se kterou smilnili králové země a obyvatelé země se opili vínem její-*

24 ZÁPAS O DUŠI

ho smilstva.“ ... Tehdy mi řekl: „Vody, které jsi viděl a kde ta nevěstka sedí, jsou lidé a zástupy, národy a jazyky...“
(Zjevení 17:1-2,15)

Ta druhá šelma ze země symbolizuje přízemní nebiblická, falešná učení, náboženství, ideologie a filozofie tohoto světa:

- ◆ *To není moudrost přicházející shůry, ale ta pozemská, pudová a ďábelská. (Jakubův 3:15)*
- ◆ *Jejich konec je záhuba, jejich bůh břicho a jejich sláva v jejich hanebnostech. Takoví myslí jen na pozemské věci, (Filipským 3:19)*

Během celé epochy mezi oběma Kristovými příchody obě šelmy, (1) „mořské“ antikristovské vlády a (2) „pozemská“ antikristovská náboženství (filozofie), společně pronásledují Kristovo tělo, církev, všechny v Kristu. Nemusíme jít až do středověku. V dnešní době stačí sledovat, jakou filozofii nebo náboženství hlásá pozemská šelma. Právě jsme si ji citovali – bůh dnešního světa je požitkářské břicho a sláva postavená na hanebnostech. Dnešními slovy – exploze materialismu a mravního úpadku. Tato šelma nutí obyvatele země, aby se klaněli mořské šelmě, totiž takovým vládám, které jim svými ekonomicko-politickými opatřeními zajistí plynulé naplňování břicha. Není nic špatného na tom, aby se měl člověk hmotně dobře. Hmotné jistoty a blahobyt, ale většinou vedou člověka k falešné nezávislosti, a svébytnosti, čímž jej odvádí od Boha [Lukáš 12:16-23]. Břicho a sláva v hanebnostech se potom stávají účelem bytí – bohem. Soběstačný člověk si ztěžá uvědomí, že

- ◆ *Život je přece víc než jídlo a tělo víc než oblečení. (Lukáš 12:23) ...*

Obě ďáblové šelmy jsou tedy v umrtvování pravdy, t.j. odmítání Ježíše Krista, v dnešní době mnohem účinnější než bývaly ve středověku nebo na počátku letopočtu. Tehdy, pohanská náboženství nebo zdeformované „křes-

ťanství“ – šelma ze země, podpořila vládní moc – šelmu z moře, aby následovníky pravdy – Ježíše Krista, vraždila, křížovala, kamenovala, předhazovala dravým šelmám, atd. Výsledek byl často opačný – církev pod tlakem pronásledování ještě více rostla ...

Ukázali jsme si, že vlády tohoto světa jsou satanovým nástrojem, že jsou tou první šelmou z moře. Satan si je toho velmi dobře vědom a své „božství“ nad nimi připomenul samotnému Ježíši Kristu, jenž jeho vládu nadzemským mocím vůbec nepopřel, ale testoval:

- ◆ *Potom ho [Ježíše Krista] ďábel vzal na velmi vysokou horu a ukázal mu všechna království světa a jejich slávu se slovy: „Toto všechno ti dám, když padneš na kolena a pokloníš se mi.“ (Matouš 4:8-9)*

To, že má Satan dočasnou, Bohem omezenou moc nad vládami a národy – nad první šelmou z moře, falešnými náboženstvími včetně všech filozofií a ideologií – nad druhou šelmou ze země, není Boží slabost nebo nějaké nedopatření, ale svrchované Boží dopuštění, jež vede k vrcholné oslavě Boha v jeho těle – Církvi. Žádná světská vláda není u moci proto, aby sloužila růstu církve, ale právě naopak, aby ji potlačila. To nás však nemusí znepokojovat, protože víme, že konečná a svrchovaná moc nade vším, tedy i nad personálním obsazením všech vlád světa, patří jen Bohu a nikomu jinému:

- ◆ *On mění časy i doby, krále sesazuje, krále ustanovuje, dává moudrost moudrým, poznání těm, kdo mají rozum. (Daniel 2:21)*

- ◆ *Královo srdce je v Hospodinových rukou jako vodní toky; nakloní je, kam se mu zlíbí. (Příslaví 21:1)*

Proto i vlády faraóna, Nera, Hitlera nebo Stalina, z nichž šelmovství z moře jasně vyvěrá, měly v konci konců rozsah své působnosti omezený Božími záměry.

Člověk a vlády

Je zřejmé, že i špatná vláda je lepší, než žádná. Důvod je prostý – přirozený člověk je sám v sobě nenapravitelně hříšný a potřebuje být „umraven“ pomocí represivních sil vládců. Jde tedy o formu politické moci vlád a dozoru řízeného Bohem z hůry:

- ◆ (1) *Každý ať se podřizuje vládnoucí moci. Veškerá moc je totiž od Boha, takže současné vlády jsou zřízeny Bohem.* (2) *Kdo tedy odmítá vládu, bouří se proti Božímu zřízení; a vzbouřence čeká jistý trest.* (3) *Vládcové přece nejsou postrachem pro ty, kdo konají dobro, ale zlo. Chceš se nebát vlády? Konej dobro a vláda tě pochválí;* (4) *je přece Božím služebníkem pro tvé dobro. **Pácháš-li však zlo, boj se! Vláda netřímá meč nadarmo; je přece Božím služebníkem, jenž po zásluze trestá zločince.*** (5) *Proto se musíme podřizovat – nejen kvůli hrozbě trestu, ale i kvůli svědomí.* (6) *Proto také platíte daň – vždyť jsou to Boží služebníci a pilně se věnují své práci.* (7) *Každému tedy dávejte, co jste povinni: komu daň, tomu daň, komu clo, tomu clo, komu vážnost, tomu vážnost, komu čest, tomu čest.* (8) *Nikomu nedlužte nic než vzájemnou lásku; kdo miluje druhého, totiž naplnil Zákon.* (9) *Vždyť přikázání „Necizolož, nezabíjej, nekraď, nelži, nezávid“ a všechna ostatní jsou shrnuta ve větě: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“ (10) *Láska bližnímu nikdy neublíží – proto je láska naplněním Zákona.* (Římanům 13:1-10)*

Z předešlého textu vyplývá, že prvotním úkolem vlády, jenž jí Bůh uložil, je zajistit, třeba i mečem, t.j. policií a vojskem, požadavky 9. verše – „Necizolož, nezabíjej, nekraď, nelži, nezávid“ – aby se lidem žilo pokud možno „civilizovaně“. Biblicky řečeno, kdo nemiluje svého bližního jako sám sebe, ten jistě propadne některé nebo všem ze

jmenovaných neřestí. Všimněme si, že úkolem světské vlády není nabádat nebo nás nutit, abychom kohokoli milovali. K tomu nás vybízí Písmo, které říká, miluj:

- ◆ ... *Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí' ... (Lukáš 10:27)*

Nechci vyčíst z předešlých veršů více než obsahují. Nemohu se však ubránit poznámce, že daň vládní moci se biblicky odevzdává za účelem, aby vláda občany ochraňovala před zločinem a zajišťovala pokojné soužití; daň se neodevzdává za účelem hospodářského růstu, přerozdělování, či sociálního zabezpečení. Tam, kde je minimalizovaný zločin, tam je maximalizovaný hospodářský růst a sociální zabezpečení – ne na základě daňové povinnosti, ale na základě všeobecné prosperity, dobrovolného dárcovství, jež buduje osobní zodpovědnost jednotlivců vůči bližním a tím charakter celé společnosti, která se líbí Bohu.

Čím více lid porušuje požadavky 9. verše – „cizoloží, zabíjí (=nenávidí), krade, lže a závidí“ – tím pevněji musí vládcové třímat meč. To v podstatě vysvětluje, proč celá dlouhá historie lidstva zná jen totalitní politické systémy. Pouze v posledních několika stáletích, a jen tam, kde se lidé částečně, zbožně báli Hospodina, totiž v reformáčních, protestantských zemích, vládcové nepotřebovali uplatňovat tolik represe. Tím, že bohobojní lidé získali více osobní svobody, dostavil se nejen hospodářský rozvoj, ale i rozkvět kultury a umění. Jestliže dnešní národy nebudou ctít požadavky 9. verše, potom je jisté, že totalita a represe zachvátí i ty země, které se těšily relativní svobodě v několika posledních století:

- ◆ ...*Pácháš-li však zlo, boj se! Vláda netřímá meč nadarmo;...*

Viditelná ďáblova doména světa:

Vefejně věci jsou hmatatelné, viditelné, stejně jako je hmatatelný a viditelný svět, stát, národ, kraj, město, obec,

26 ZÁPAS O DUŠI

rodina nebo jednotlivec. Proto nástroje politiky musí být světské, viditelné a hmatatelné. Politika musí být podmíněna zájmovými skupinami nebo množinami právě vyjmenovanými. Existuje-li ve světě nějaká zájmová skupina, její vzájemné vztahy s okolím se řídí jistou světskou politikou. Jsou-li Češi, musí být česká politika, jsou-li Spojené státy, pak musí být americká politika. Jsou-li Židé, musí být židovská politika atd... Ti všichni mají nejen politické, ekonomické, ale i vojenské sféry zájmů. Žádný člověk světa, ať křesťan nebo pohan, se tedy nemůže světské politice vyhnout už jen proto, že patří do nejedné viditelné množiny – je Čech, zaměstnanec, má adresu, platí daně, má své občanské povinnosti, vstupuje do různých svazků, stran, zájmových či občanských sdružení.

Neviditelné Kristovo království:

Na rozdíl od světa jsou věci Boží záležitosti duchovní. Patří do neviditelné oblasti a nejsou přirozenou součástí tohoto světa. Proto se jejich vzájemné působení a vztahy mezi Bohem a lidmi, i lidmi samotnými, neřídí světskou politikou, protože existuje jen jedna „zájmová oblast“ a tou je duchovní skupina lidí v Kristu. V jeho království neexistuje politika, protože politika se týká viditelného světa.

Věřící ale žijí jak ve viditelném světě politiky, tak v apolitickém neviditelném světě Pána Ježíše Krista. Proto, když věřící jednají „hospodářsky“ mezi sebou nebo s nevěřícím světem, nemohou se, přirozeně, vyhnout politickým vztahům panujícím v daném politickém podtextu doby.

Kristovo království je ale výhradně apolitické. Před Pilátem Ježíš vyčlenil své království ze světa těmito slovy:

- ◆ *Ježíš řekl: „Moje království není z tohoto světa. Kdyby mé království bylo z tohoto světa, moji služebníci by bojovali, abych nebyl vydán Židům; mé království však není odtud.“ (Jan 18:36)*

Tím se stal Ježíš a všichni kdo jsou v něm naprosto apolitičtí, pokud jde o Boží záležitosti, především evangelium. To pochopil sám Pilát, chtěl Ježíše propustit protože v něm neschledal žádný politický přečin. Pilát pochopil, že království, které není fyzické, nemůže bojovat fyzickými zbraněmi. Kdyby bojovalo, potom by to nebylo duchovní, ale fyzické království.

Každá „církev“, která bojovala za své zájmy – „ideu“ – fyzickými zbraněmi, ať mečem, mučením, pronásledováním, soudy a vězněním, nebojovala v rámci Božího duchovního království, ale bojovala světskými, politickými a ocelovými zbraněmi tohoto světa. Nepochopila apolitičnost Kristova království, kterou tak dobře pochopil Pilát! Tím se vyčlenila z duchovního Božího království, stala se součástí šelmy ze země, která ideologicky ospravedlňuje politiku světských vlád, totiž politiku šelmy vystupující z moře. Tato „církev“ nemá Boží duchovní pečeť, nese znamení šelmy a neliší se od ostatních politických a mocenských struktur.

Křesťanovo nebeské občanství má vliv na jeho postavení ve společnosti. Ježíš Kristus nám řekl:

- ◆ *Kdybyste náleželi světu, svět by miloval to, co je jeho. Protože však nejste ze světa, ale já jsem vás ze světa vyvolil, proto vás svět nenávidí. (Jan 15:19)*

Boží člověk nemůže být spřažen s duchovními hodnotami světa. Nemáme s nimi nic společného, protože naše občanství, naše domovina je nebe. Nejsme-li ze světa, nemůžeme používat světské zbraně k rozšiřování naší vlasti – Božího království. Naše duchovní zbraň rozbíjí antikristovské výmysly a nahrazuje je Kristem samotným:

- ◆ *Žijeme sice v těle, ale nebojujeme podle těla. Zbraně našeho boje nejsou tělesné, ale od Boha mají sílu k boření hradeb. Jimi boříme výmysly [filozofie] i každou nadutost, která se staví proti poznání Boha.*

Jimi podmaňujeme každou myšlenku k poslušnosti Kristu (2. Korintským 10:3-5)

Naše výlučně duchovní zbraň je k mání v mnoha knihkupectvích světa. Tento dvojsečný „tíštěný“ meč ale potřebuje šermíře, který se znovuzrodil z Ducha Božího, a je uzpůsoben k duchovnímu boji. Boží slovo tne přímo do srdce, aniž by tekla krev, aniž by byl kdokoliv tělesně usmrčen! Je nekonečně ostřejší než kterákoliv ocelová zbraň!

- ◆ *Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce. (Židům 4:12)*

Ten, kdo použije ocelový, světský meč, pod pláštíkem „podmanění každé myšlenky k poslušnosti Kristu“, neslouží Kristu, ale politickým zájmům své náboženské nebo o moc usilující skupině. I Petr z počátku viděl Krista, sebe a spoluúčedníky jako jistou náboženskou skupinu v těle:

- ◆ *Jeden z těch, kdo byli s ním, sáhl po meči, napadl veleknězova sluhu a utal mu ucho. Ježíš mu řekl: „Vrať svůj meč na jeho místo; všichni, kdo se chápou meče, mečem zajdou. Či myslíš, že bych nemohl poprosit svého Otce, a poslal by mi ihned víc než dvanáct legií andělů?...“ (Matouš 26:51-53)*

Kdo se chápou ocelového meče za účelem šíření Kristova evangelia, zajde. Kdo se nechápe Slova Božího, jež je ostřejší než jakýkoli dvousečný meč, za účelem šíření Kristova evangelia, ten také zajde. Až se Pán Ježíš Kristus vrátí na planetu Země podruhé, také nepoužije proti svým nepřátelům fyzický meč, ale usvědčující duchovní meč – svoje Slovo:

- ◆ ***Z jeho úst vychází ostrý meč [jeho slovo], aby jím pobíjel národy; bude je pást železnou berlou. On bude tlačit lis plný vína trestajícího hněvu Boha všemohoucího. (Zjevení 19:15)***

Fyzické předobrazy (slíb) a duchovní skutečnost (naplnění):

Poselství Starého zákona, všechna nařízení a varování pro Izraelce je dalším generacím předáno historickými, fyzickými předobrazy a stíny. Chrám, oběti, Židé (Izrael), Jeruzalém, jídelníček Izraelitů, zaslíbená země, soudci, králové, okolní národové, schrána smlouvy, kamenné desky, putování po poušti atd., atd., to všechno jsou fyzické předobrazy Božích slibů. Viditelné důsledky všech těchto starozákonních zákonů, slibů, předobrazů a stínů o Kristu a jeho lidu nutně podmiňovaly starozákonní politickou aktivitu. Proto je Starý zákon plný válek, bitev, násilí, soudů, krve a kamenování, které často nařídil sám Bůh tehdejšímu svému etnickému lidu – Židům. Až se zdá, že „krutý“ Bůh Starého zákona snad ani není Bohem Nového zákona, který je plný milosrdenství a lásky...!?

Starý zákon zobrazuje Krista a jeho lid. Většina starozákonních, fyzicky předobrazovaných slibů byla již naplněna v duchovní skutečnosti nové smlouvy. Naplněním je samotný Pán Ježíš Kristus a jeho duchovní lid – církev. Z tohoto důvodu, v novosmluvní době, již Boha nemůžeme vnímat z naší fyzické ulity, z těla ve kterém vězíme. Z tělesného pohledu jej totiž nemůžeme vidět jinak než politicky, světsky, t.j. vztažně k našemu etnickému, ekonomickému, národnímu, tělesnému a osobnímu bytí – zda sesílá vojnu nebo mír, bídu nebo hojnost, nemoc nebo zdraví, neúspěch nebo úspěch, nepomáhá nebo pomáhá našemu národu a 100+1 dalších politických vztahů, které z našeho bytí a existence plynou.

Jak tedy máme vnímat Boha a jeho působení či dopuštění v různých historických dobách? Je to tentýž Bůh, který každého z nás stvořil, který posílal Židy do válek i do otroctví, který miluje a nenávidí, trestá a osvobozuje, který se sám za hříšné obětoval? Budme si jisti, že Bůh je ve všech svých záměrech a vlastnostech neměnný.

28 ZÁPAS O DUŠI

- ◆ *Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky. (Židům 13:8)*

Jedna z Božích klíčových vlastností je svatost, což je opak hříšnosti. Obě mají duchovní, ne tělesnou povahu.

První příklad – Boží svatost rozhodla, že *mzdou hříchu je smrt (Ř 6:23)*. Proto všichni tělesně umíráme. Duch člověka je fyzickou smrtí oddělen od hříšného těla. Překročení zákona bylo trestáno smrtí. Proto vidíme ve Starém zákonu tolik krve, protože šlo nejen o trest, ale i o fyzické předobrazy. V duchovním království Ježíše Krista Boží svatost také vyžaduje smrt jako důsledek hříchu. Zde však již nejde o tělesnou smrt, ale o duchovní, což je oddělení ducha člověka od Boha. Proto v nové smlouvě nevidíme žádné Boží pokyny, aby jeho duchovní lid (Církev) vyrazil do boje se světskými zbraněmi z oceli, tak jako posílal do světského, krvavého boje svůj etnický lid (Izrael). Dnes Boží lid bojuje s Božími nepřáteli duchovní zbraní – evangeliem. Výsledek je však velmi podobný. Nejde už o tělesné usmrcení, ale o duchovní boj, kde netečou potoky krve obětovaných zvířat a zabíjených nepřátel.

Židé bojovali fyzicky a krvavě proti těm, kdo chtěli uchvátit jejich zemi. Křesťan usvědčuje evangeliem Ježíše Krista nositele světských filozofií a náboženství, kteří chtějí uchvátit jeho nebeskou zemi. Tím jim oznamuje jejich duchovní usmrcení nebo obživení:

- ◆ *Dám ti klíče nebeského království: cokoli svážeš na zemi, bude svázáno v nebi, a cokoli na zemi rozvážeš, bude rozvázáno v nebi. (Matouš 16:19)*

Druhý příklad – kdo pracoval ve starozákonní době o sobotě, byl usmrcen, byl ukamenován. To je předobraz toho, kdo dnes plně nespočívá v tom pravém sobotním odpočinku – Pánu Ježíši Kristu; pracuje na své záchraně vlastním úsilím mimo Krista. Ten stojí mimo Boží lid a v podstatě říká – spásný odpočinek v tobě Ježíši, je nedostačující, dovol, abych k tvé práci na kříži přidal

také tu svoji a tak se o mou spásu podělíme...

- ◆ *Mnozí mi v onen den řeknou: „Pane, Pane, copak jsme ve tvém jménu neprorokovali? Nevymítali jsme ve tvém jménu demony? Nedělali jsme ve tvém jménu mnoho zázraků?“ A tehdy jim jasně řeknu: „Nikdy jsem vás neznal. Odejděte ode mě vy, kdo pácháte zlo!“ (Matouš 7:22-23)*

Nepraví služebníci, pracující mimo Krista, budou také usmrceni. Budou trávit věčnost daleko od Boha.

Třetí a poslední příklad – věrnost mezi mužem a ženou je předobraz věrnosti mezi Bohem a člověkem. Smilnicí žena (i muž) byla usmrcena ukamenováním. Člověk, který smilní s jinými bohy, bude také usmrcen, duchovně, bude na věčnosti daleko od Pána.

Nová smlouva není krvavá jako ta stará, ale Boží svatost se v ní projevuje s ještě dalekosáhlejšími následky, než je tělesná, násilná smrt; projevuje se duchovním usmrcením, jejímž důsledkem je trvalé a věčné odloučení od Boha. Vidíme, že Bůh zůstává neměnný v obou zákonech. Je to On, kdo vládne nad životem a smrtí každého člověka.

Na této novosmluvní straně kříže musíme odložit naši tělesnost a začít Boha vnímat a uctívat jako absolutního Ducha:

- ◆ *Bůh je Duch a ti, kdo ho uctívají, mají tak činit v Duchu a v pravdě. (Jan 4:24)*

V okamžiku našeho znovuzrození z Ducha Božího začínáme Boha vnímat v Duchu a v Pravdě, to znamená apoliticky. V duchovním světě politika ztrácí svůj význam:

- ◆ *My však máme občanství v nebesích, odkud očekáváme i Spasitele, Pána Ježíše Krista. (Filipským 3:20)*

V Kristově duchovním království, jehož občané jsou všichni, kdo jsou v Kristu, není politický boj a neexistují světské zbraně – meče, děla ani pěsti. Písmo

ZÁPAS O DUŠI 29

nezakazuje, aby křesťan bránil fyzicky, světskými zbraněmi, svoji rodinu před násilníkem, majetek před zlodějem, nebo zemi před agresorem. Tato obrana je součástí tohoto světa, je řízena světskými zákony politické moci, která by měla dbát na bezpečí svých občanů, jak ustanovil Bůh; není však součástí Kristova duchovního království.

V Jeho království, pro věc Kristova evangelia, nastavíme i druhou tvář, dáme místo košile i kabát a třeba půjdeme s odpůrcem dvě míle, místo jedné. Naše práva a povinnosti jsou podřízeny Božím požadavkům:

- ◆ ... radujte se, když máte podíl na Kristově utrpení, abyste se ještě více radovali, až se zjeví jeho sláva. (1 Petrův 4:13)
- ◆ Služebník Kristův se nemá hádat, nýbrž má být laskavý ke všem, schopný učit a být trpělivý. Má vlídně poučovat odpůrce. Snad jim dá Bůh, že se obrátí, poznají pravdu a vzpamatují se z ďáblových nástrah, do kterých se dali polapit, když podlehli jeho vůli. (2. Timoteovi 2:24-26)

V jeho království hájíme čistotu Božího slova Božími zbraněmi, které mají vždy jen duchovní podstatu. Je to Bůh v nás a jeho Písmo, které je nám dostatečnou ochranou před nástrahami a útoky světa:

- ◆ Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. Stůjte tedy „opásání kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti, obutí k pohotovému službě evangeliu pokoje“ a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. Přijměte také „přilbu spásení“ a „meč Ducha, jímž je slovo Boží“. (Efezským 6:13-17)

S touto zbraní bojujeme a sloužíme jednomu cíli. Aby:

- ◆ Všechno [Bůh] podrobil pod jeho [Ježíšovy] nohy“ a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve, která je

jeho tělem, plností toho, jenž přivádí k naplnění všechno, co jest. (Efezským 1:22-23)

Kristův svědek zůstává v Božím království apolitický:

Hned na počátku prosím o shovívavost. Čtete pozorně a hlavně nereagujte předčasně. Jde o složité téma a dopracovat se k obecně přijatelnému závěru není snadné. Podívejme se na proroctví o vzniku Kristova věčného království. Daniel vykládá Nebúkadnesarův sen, jehož výklad se vyplnil za mnoho staletí:

- ◆ Viděl jsi, jak se bez zásahu rukou utrhli kámen a udeřil do železných a hliněných nohou sochy a rozdrtil je, a rázem bylo rozdraceno železo, hlína, měď, stříbro i zlato, a byly jako plevy na mlatě v letní době. Odnal je vítr a nezbylo po nich ani stopy. A ten kámen, který do sochy udeřil, se stal obrovskou skálou a zaplnil celou zemi. (Daniel 2:34-35)

Všichni se shodneme na tom, že kámen představuje Krista, železo s hlinou představuje Římskou říši, měď Řecko, stříbro Médo-Persii a zlato Babylón. Když Kristus na letnici ustanovil svoje království se svým tělem – Církví, všechna světská, politická království a státy, ačkoliv tady budou až do druhého Kristova příchodu, pozbývají v Jeho království jakýkoliv význam, protože Boží království není z tohoto světa – má duchovní podstatu. Písmo dále říká, že se Boží království rozrostlo po celé zemi. Proto má Boží lid státní, politická občanství nejrůznějších zemí světa. Avšak jejich duchovní občanství není subjektem světské moci, ale má své základy v nebesích ve věčném Božím království.

Podívejme se pro ilustraci na učedníky, jak před letnicemi chápali Kristovu úlohu a království pro Izrael politicky:

- ◆ Ti, kteří byli s ním, se ho ptali: „Pane, už v tomto čase chceš obnovit království pro Izrael?“ Řekl

30 ZÁPAS O DUŠI

jim: „Není vaše věc znát čas a lhůtu, kterou si Otec ponechal ve své moci; ...“ (Skutky 1:6-7)

Etnický Izrael očekával, a dodnes očekává, krále s politickou mocí, který je zachrání od fyzického pronásledování okolními národy. Pán Ježíš měl však na mysli duchovní záchranu od hříchu celého Božího Izraele, ze všech ras a národů. Ta se děje jen v Jeho království, které není z tohoto světa. Jeho zaslíbení se přece netýká jen jedné etnické skupiny:

◆ *... ani nejsou všichni dětmi Abrahamovými jen proto, že jsou jeho potomci, nýbrž „z Izáka bude povoláno tvé potomstvo“, to jest: děti Božími nejsou tělesné děti, nýbrž za potomky se považují děti zaslíbené. (Řimanům 9:7-8)*

V Božím království žádné etnikum, Abrahamovy tělesné geny nevyjímaje, nehraje roli:

◆ *Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli. Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. Jste-li Kristovi, ste potomstvo Abrahama a dědicové toho, co Bůh zaslíbil. (Galatským 3:27-29)*

Drtivá většina Židů nepřijala Boží království duchovní záchranu, protože měli na mysli a v srdci touhu po politické záchraně své národnosti a privilegií. Starozákonní Izrael nepochopil, ačkoliv měl tolik Božích výsad (Zákon, znalost Písma atd.), že Boží zaslíbení patří všem národům. Nepochopil, že sám byl „jen“ dočasným, tělesným, etnickým předobrazem pravého Božího Izraele, duchovního lidu, v němž jsou tělesné geny bezpředmětné.

Mnoho dnešních křesťanů (dispenzacionalistů) vykládá prorocktví Starého zákona podobně jako starozákonní Izrael. I oni očekávají pro etnický Izrael konečné politické řešení a východisko z bezvýchodné situace. Očekávají příchod Mesiáše, Ježíše Krista, který po

velkém světovém soužení ustanoví na této zemi svoje „tisícileté království“, do kterého vstoupí především spasení Židé (ovce), kteří přežijí budoucí gigantický holocaust. Takové prorokované očekávání radikalizuje snahy o řešení a vede k odplatě a nekončícím násilnostem. Čím víc svět brojí proti Izraeli, tím víc, jistá část křesťanů, tají dech v očekávání brzkého příchodu Krista. Mnohá znamení doby jsou již pryč zde. Čím hůře pro Izrael, tím dříve se Pán vrátí... Někteří křesťané se sami za sebe radují z toho, že uniknou budoucím hrůzám, tím, že budou před příchodem toho nejhoršího z tohoto světa vtrženi do nebe. Zahraniční literatura posledních dnů neklade fantazii meze. Křesťané přímo hltají romány s biblickým pozadím a potoky krve velkého soužení. Budoucí holocaust (Za 13:8-9) – pryč nepřežijí dvě třetiny Židů, to je eschatologická norma dispenzacionalismu! Tyto výklady a očekávání znám dobře, také jsem je kdysi prožíval, psal o nich stejně jako mnoho bratrů, kteří upírají svůj zrak k Izraeli. Začlenění dnešního etnického státu Izrael do biblické eschatologie podmiňuje politikaci evangelia, pohlcuje energii mnoha křesťanů upnutím se k tělesné záchraně židovského etnika a odvádí je od skutečného účelu evangelia, totiž, od duchovní záchranu pravého Božího Izraele – všech v Kristu, včetně ostatku etnických Židů.

◆ *Neboť nezáleží na obřezanosti ani neobřezanosti, nýbrž jen na novém stvoření. A všem, kdo se budou řídit tímto pravidlem, **Izraeli Božímu**, pokoj a slitování. (Galatským 6:15-16)*

Evangelium, které je zaneprázdněno politickými scénáři tohoto světa, postupně ztrácí svůj duchovní náboj, má mnoho úskalí, která bychom měli s rozvahou, podloženou Písmem, zvážít:

Příčina – Židé od Mesiáše očekávali, že se stane králem jejich pozemského, etnického království a ochrání je před pronásledováním okolními národy.

- ◆ *Přišel jsem ve jménu svého Otce, ale nepřijímáte mne. Kdyby přišel někdo ve svém vlastním jménu, toho přijmete. (Jan 5:43)*

Důsledek tohoto očekávání – duchovní zavržení většiny etnických Židů. Jednotliví Židé však přijali a přijímají Ježíše Krista jako svého duchovního Spasitele od hříchů a ne jako politického spasitele od okolních, nepřátelských etnik.

Dnes se tato příčina, která způsobila zavržení většiny Židů Kristem, stala účelem, tedy cílem dispenzačního výkladu. Mnoho křesťanů totiž očekává ustanovení fyzického, politického, etnického, tisíciletého království Izraele s králem Ježíšem Kristem, ve kterém bude národní Izrael hrát vedoucí úlohu na základě tělesné spřízněnosti s Abrahamem.

Jistě, o znamení doby před příchodem Ježíše Krista Písmo hovoří. Tím znamením ale nemůže být žádné etnikum, tedy ani fyzický Izrael. Tím znamením je Boží Izrael, Boží duchovní lid. Znamením druhého příchodu není politický stav světa, který ohrožuje existenci etnického Izraele, ale duchovní stav církve Ježíše Krista. Podobně, jako je fyzicky ohrožen Izrael, je duchovně ohrožena i církev. Jde o duchovní, apolitické znamení. Církve bude jakoby v „posledním tažení“:

- ◆ *Ten [antikrist] se postaví na odpor a povýší se nade všechno, co má jméno Boží nebo čemu se vzdává božská pocta. Dokonce „usedne v chrámu Božím“ [v církvi] a bude se vydávat za Boha.*

(2. Tesalonickým 2:4)

Církev, reprezentovaná dvěma svědky, bude před příchodem Ježíše Krista pronásledována až k vyhlazení, a pak ožije Božím zásahem, viz. Zj 11:3-19. Ale to už je jiné téma.

Jestliže je Boží zaslíbení v Kristu pro některou množinu lidí podmíněné jejich tělesnou genetikou, potom se evangelium stává pro určité lidi nepřístupné, nepřijatelné a politicky zbarvené. Který muslim přijme evangelium, až se

dozví, že Židé v nové smlouvě Ježíše Krista mají stále jisté etnické přednosti, které, bezpochyby, měli ve starozákonní době? Křesťané v muslimském světě zpravidla ani netuší, co dispenzační eschatologie učí. Muslim může začít poslouchat jen apolitické evangelium, až se dozví, že:

- ◆ *... dětmi Božími nejsou tělesné děti, nýbrž za potomky se považují děti zaslíbené. (Řimanům 9:8)*

Kdykoliv se v historii křesťané vzedmuli jako zvláštní tělesný, tj. politický lid tohoto světa, vždy se bojovalo světovými a ocelovými zbraněmi – mečem a ohněm. Křížácké války, středověké mučení, vybírání církevních daní, prodej odpustků, boj o moc, nejrůznější církevní procesy a soudy, konfiskace majetku, osobní urážky, atd. je z velké části minulostí.

I dnes, obávám se, mohou skryté, „pravicové biblicko-eschatologické“ nebo „levicové biblicko-sociálně-osvobozenecké“ pohnutky křesťanstva způsobit nejednu horkou politickou situaci, která posílá a obraz církve diskredituje. Pravicový a levicový „křesťanský“ politický aktivismus je dnes velmi patrný, stačí si zalistovat na internetu...

Zde velmi prosím o pochopení. Bránit Davida před Goliášem z mravních pohnutek je věc legitimní a nutná; jít ale do horkého boje na základě biblických pohnutek, pomáhat mečem Bohu v jeho království, je na této straně Kristova kříže naprosto nepřijatelné.

Nekonečnou řadu dalších přehmatů ve jménu boha by nám, s jistou dávkou škodolibosti, připomněli obzvláště nevěřící, kteří se na náboženství, tedy i na křesťanství, často dívají jako na původce mnoha, ne-li všech, válek. Ve jménu boha bylo prolito mnoho krve i mezi věřícími. Křesťané přece nejsou nositeli meče, ale evangelia pokoje!

Jak mohou křesťané prosazovat biblické hodnoty?

V každodenním životě v těle nás obklopuje svět, jehož pánem je ten Zlý. Všichni jsme objektem i subjektem po-

32 ZÁPAS O DUŠI

litických rozhodnutí a nikdo z nás se jim nemůže vyhnout. Nevyzývám k občanské pasivitě a nezájmu o dění kolem nás. Jen upozorňuji na to, že v okamžiku, kdy do spektra evangelia začleníme správu veřejných věcí, stav světa, státu, národa, etnika, oblasti, obce, rodiny nebo jednotlivce, ztrácí evangelium svoji jedinečnou mimosvětskou povahu, která je pro nás vymezena Pánem Ježíšem Kristem, a může být proměněno (zaměněno) v humanistické snažení. Jen mimochodem; Osvobozenká teologie sboru jehož členem je Barack Obama, americký prezident-ský kandidát, učí, že Kristus se ztotožňuje jen s utlačovanými černochoy. Černošské etnikum začleněné do evangelia politizuje tuto církev. Jsem přesvědčen, že Obama z tohoto důvodu prezidentské křeslo nevyhraje.

Téměř všichni, pro něž je Bible fundamentem pohledu na svět a věčnost, jsou v rozporu se světem v kritických otázkách národního a společenského zákonodárství. V otázkách ohledně potratů, homosexuálních svazků, rozvodovosti, prostituce, pornografie, obecné morálky a dalších témat se dnešní svět s křesťany neshoduje. Do této oblasti bychom také mohli např. zahrnout i nesouhlas se stavbou nových mešit, či projevy extremismu jakékoliv formy. Křesťané nemají být aktivisty v tom smyslu, aby ve společnosti násilně a světskými zbraněmi nebo násilnými demonstracemi prosazovali Boží hodnoty. Křesťané boží a staví trpělivým vyučováním evangelia.

Pokud se někdo nechá ve svém aktivismu inspirovat příkladem z Nového zákona, kdy Ježíš vyhnal z chrámu penězoměnce bičem, připomínáme, že nová smlouva ještě nebyla ustanovena. Ježíš žil pod Zákonem a podle toho také jednal. Jeho čin byl předleťní obrazem toho, že ti, kdo s Božím slovem kramaří, budou vyhnáni i z dnešního Božího chrámu. Chrám byl tehdy „jen“ fyzickým stínem pravého Božího chrámu – Církve, všech v Kristu.

Nová smlouva tedy nepoužívá násilí k prosazování Božího království. Násilí plodí jen násilí, které nikoho nepřesvědčí, spíše vzbudí vzdor a odpor. Křesťanský aktivismus a protesty proti potratům, homosexualitě, nemravnosti, mešitám nic zásadního nesvedou. To všechno je důsledek hříšného stavu světa, je to ovoce špatného stromu. Protesty mohou hořké ovoce špatného stromu dočasně očesat, ale strom přinese novou úrodu špatného ovoce znovu. Křesťanovo poslání je, zasadit nový strom, jehož kořenem je sám Ježíš Kristus. Takový strom ponese vždy dobré ovoce. Dobrý lékař léčí příčinu choroby, ne její příznaky. Světské páky, za které křesťané tak rádi tahají, občanské iniciativy, které očekávají morální změny za pomoci politických stran a funkcí, protesty a petice v dábovlové domíně nikoho k poznání Boha a Jeho hodnot nepřivedou. Mravní problémy světa nemůže napravit žádná světská ani politická moc, i kdyby byla sebeosvěcující a sebemocnější, protože hříšný plodící nemravnost je duchovní neduh – je to neznalost Krista!

Má být křesťan veřejně činný?

Samozřejmě! Křesťan má být především odpovědným a příkladným občanem. Svoji případnou veřejnou, politickou funkci ať vykonává v Boží bázni. Co je císařovo dá císaři, co je Boží odevzdá Bohu. Nikdy však nesmí ve své veřejné funkci zradit mravní principy, které mu uložil sám Pán Ježíš Kristus. Pavel to vystihl nejlépe:

◆ *Těm, kteří jsou bez zákona, byl jsem bez zákona, abych získal ty, kteří jsou bez zákona - i když před Bohem nejsem bez zákona, neboť mým zákonem je Kristus.*

(1 Korintským 9:21)

Jestliže je Křesťan ve své veřejné funkci nucen, aby opustil Kristův zákon, ať funkci složí:

◆ *Nepřidáš se k většině, páchá-li zlo. Nebudeš vypovídat ve sporu s ohledem na většinu a převracet právo. (Exodus 23:2)*

Bude-li věřící pronásledován, protože jeho hodnoty odporují politickým hodnotám světa, ať se chopí příležitosti a ukáže na jedinečnost Krista a evangelia:

♦ **Boha je třeba poslouchat, ne lidi....** (Skutky 5:29)

To, že se máme starat o bližní, slabé, vdovy, sirotky, trpící, nemocné, ... to vše by mělo být pro křesťany samozřejmé. Křesťané by si měli uvědomit, protože jsou královským kněžstvem Boha všemohoucího, že se jich týká především duchovní zápas o duše nespasených.

Ve světě probíhá a bude probíhat dál duchovní a politický boj. Křesťané mají žít a hlásat Boží duchovní silou zjevení Božího Syna, tak aby byli světlelem pro ty, kteří ještě žijí v zajetí tmy. Zaměřme se na to, aby naše rodiny, církve, sbory byly obrazem Božího království v nás. Neplýtvějme časem a energií přemítáním a strachováním se o budoucnost světa, Izraele, Evropy, ekologie, populačních a demografických prognóz. Nenabídneme-li znešťvaným stranám, Kristovu duchovní, apolitickou cestu pokoje, ať už jde o věřící nebo nevěřící, katolíky nebo protestanty, Židy nebo muslimy, evolucionisty nebo kreacionisty, pravičáky nebo levičáky, potom se nutně staneme pouhou součástí nějaké skupiny s politickými ambicemi.

♦ *Před Bohem a Kristem Ježíšem, který bude soudit živé i mrtvé, tě zapřísahám pro jeho příchod a jeho království: **Hlásej slovo Boží, ať přijdeš vhod či nevhod, usvědčuj, domlouvej, napomínej v trpělivém vyučování. Neboť přijde doba, kdy lidé nesnesou zdravé učení, a podle svých choutek si seženu učitele, kteří by vyhověli jejich přáním.*** (2. Timoteovi 4:1-3)

Náš duchovní boj skončí až 2. příchodem Pána Ježíše. Než se to stane, budme odpovědnými občany, voliči, zaměstnanci, zaměstnavateli, ... nebudme lhotejní k Božimu slovu ani

vůči svému okolí. Radujme se z pronásledování pro Boží věc, přijímejme jej s pokorou a nadějí, není nic ztraceno, naopak:

♦ *... všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha, kdo jsou povoláni podle jeho rozhodnutí.* (Římanům 8:28)

– pst –

VÍRA POMÁHÁ VIDĚT ŠIRŠÍ SOUVISLOSTI

**Rozhovor s chemikem
Vladimírem Králem**

Prof. RNDr. Vladimír Král, DSc., (*1949) je vedoucím skupiny molekulárního rozpoznávání Ústavu analytické chemie Vysoké školy chemicko-technologické v Praze. Je autorem 250 publikací a 50 patentů.

Můžete nejprve prozradit čtenářům, co vás přivedlo k zájmu o přírodovědu?

Asi to bylo zájmem o chemii. Pokusy v sušárně našeho starého panelového domu mě už na základní škole nasměrovaly a láska k chemii mi vydržela dosud.

Jste jedním z věřících přírodovědců, kteří se vážně zabývají vztahem víry a přírodních věd. Myslíte si, že je otázka vztahu vědy a víry dnes důležitá? Proč?

Náš problém je v tom, že jsme dnes tak specializovaní, že nám unikají souvislosti a mnohdy si vystačíme celý život na našem malém rybníčku a nevidíme celý oceán možností. S tím také úzce souvisí to, jak jsou ve skutečnosti vědecké výsledky interpretovány. Je to často lidmi, kteří jim vlastně moc nerozumí. Proto si myslím, že každý přírodovědec by měl vidět svůj obor v širších souvislostech. A to i filosofických – odkud jsme, kam jdeme, kde se vzal život, ... to jsou důležité otázky. A naše životní filosofie souvisí s tím, jak na ně odpovíme. Jsem přesvědčen, že život nám byl darován superinteligentní osobností, kterou bible nazývá Bůh. My

34 ZÁPAS O DUŠI

ji sice nemůžeme dokázat, ale je zde prostor pro spolupráci víry a našeho (stále se měnícího) poznání.

V současné době se stále častěji hovoří o obnoveném dialogu vědy a víry. Cím může podle vás takový dialog obohatit vědu? Cím může být prospěšný pro věřící?

Ten dialog byl jistě za komunistů násilně odstřižen. Takový dialog může vědce obohatit tím, že se bude na svůj obor dívat v širších souvislostech, klást si nové otázky a možná otevírat nové, zajímavé možnosti své disciplíny. Tím se rodí ve vědě kromě mravenečků ti skuteční tahouni.

A pro věřící je současný rozvoj vědy úžasnou inspirací a složitost a design jak vesmíru, tak všeho živého je prostor pro další objevování duchovních rozměrů dějů v přírodě.

Ve světě i u nás působí řada věřících přírodovědců, kteří přijímají závěry evoluční biologie. Domnívají se, že Bůh stvořil živé organismy a člověka prostřednictvím evolučního procesu. První kapitoly knihy Genesis pak chápou spíše jako poetické vyprávění. Co si o tom myslíte?

Bible jistě není učebnicí přírodovědy, nicméně poselství už prvních knih bible se dá shrnout slovy: Člověče – nejsi tady náhodou, Já jsem tě zformoval.

Další otázkou, kterou bible neřeší, ale kterou si klade přírodovědec, je: Jak jsi to ale udělal? Bylo to prostřednictvím nějakých náhodných pokusů a omylů, střelbou naslepo, nebo podle jistého plánu? Byl proces evoluce Božím tvůrčím nástrojem, nebo to Bůh dělal jinak? To nevíme.

Evoluce jistě existuje. Pracuji s novými léky; vznik resistance je příkladem evoluce. Na druhé straně mnozí biologové, kteří stále nepotlačili bolševika v sobě, nejsou schopni vidět limity evoluce, ani to, že pro vyšší organismy s limitovaným počtem jedinců a dobou života má evoluce záporné znaménko, čili degradace. To je to, co dnes pozou-

rujeme: masivní vymírání druhů, ne vznik nových. Chybí jediný experimentální důkaz přeměny jednoho druhu v jiný.

Mezi stoupenci kreacionismu se diskutuje o stáří vesmíru. Stoupenci tzv. teorie mladé země tvrdí, že můžeme na základě biblických rodokmenů odhadnout stáří vesmíru na pouhých několik tisíc let. Datovací metody, určující stáří vesmíru v řádech miliard let, považují za principiálně nespolehlivé. Co o tom soudíte?

Stáří našeho vesmíru je dnes odhadováno na 10-17 miliard let na základě teorie velkého třesku. Máme i poměrně solidní podporu této koncepce z experimentálních údajů, např. o roztahování vesmíru, zbytkovém záření apod. Nyní to ale moderní strunová teorie všechno komplikuje.

Otázka stáří života na Zemi je ale ještě mnohem složitější, jistě už dnes nikdo nechce pracovat s naivní metodikou typu: můj mrtvý pes na zahradě je stejně starý jako písek, do kterého jsem ho zahrabal. Datování je často závislé na okrajových podmínkách a postulátech, které si zvolím. Pro radioaktivní metody určení stáří např. hornin se vychází při použití rozpadových řad z toho, že celý proces začal s jedním nestabilním nuklidem a celé časování je založeno na množství stabilního jádra na konci rozpadové řady. Ještě více předpokladů je u časování života, často v bludném kruhu. Předpokládá se určité stáří vrstvy a život v ní je pak stejně starý. Pak to otočím a dostanu se do falešné logiky argumentace v kruhu. Poctivá vědecká odpověď by byla, že o stáří života toho vlastně mnoho nevíme a že datování je velice poplatné koncepci, které věříme. V biblickém pohledu, kdy život je výsledkem plánu superinteligentní bytosti, nejsou dlouhá časová období nutná. Naopak v případě nikým nefiženého přírodního procesu jsou nutným předpokladem.

Kreacionisté, kteří v zásadě přijímají datování stáří vesmíru v řádech miliard let a stáří živých organismů v řádech stovek milionů let nabízejí několik vysvětlení, jak geologické stáří země uvést do souladu s bibli. Někteří se domnívají, že mezi prvním a druhým veršem Genesis došlo k vesmírné katastrofě. Jiní se domnívají, že jednotlivé „dny“ stvoření byly ve skutečnosti geologické epochy. Jiní upozorňují na možnost, že šest dnů stvoření je ve skutečnosti šest dnů, během nichž bylo stvoření vesmíru zjevováno Mojžíšovi na hoře Sinaj. Co si myslíte o těchto teoriích?

Domnívám se, že jsme občas svědky násilné harmonizace. Biblický popis se jistě nevztahuje na celý vesmír, je psán pro pozemšťana, a proto stáří vesmíru, ať je jakékoliv, není ve střetu s biblickou zvěstí. Dokonce ani nevíme, zda Bůh nepoužil „nesličnou pustou Zemi“, která mohla být ve vesmíru již miliardy let, a počal na ní tvořit život. A jistě musel začít tím, že pro život vytvořil podmínky.

Popis dnů jako geologických period nemá základ v biblickém textu ani v logice souvislosti. Pokud opustíme materialistický determinismus, který je dosud mezi mnoha biology v módě, a přijmeme skutečnost, že příroda má také duchovní rozměr a duchovní vklad a byla vytvářena podle přesného scénáře, pak není s časováním problém. Občas si říkám, proč to superinteligentní bytosti trvalo šest dní. Nemohla to udělat v okamžiku? Asi mohla, ale nechtěla, ale o tom jsou už jiné pasáže v bibli.

V posledních letech se v souvislosti s kreacionismem hovoří o tzv. inteligent design movement, tedy o hnutí věřících vědců, kteří na základě biochemické, genetické a mikrobiologické komplexnosti fungování živé hmoty trvají na tom, že to všechno nemohlo vzniknout náhodou a že působení „inteligentního

designéra“ je vlastně vědecky nepravděpodobnějším vysvětlením. Co soudíte vy?

Myslím, že jsme donedávna netušili, jak je vesmír složitý a kolik např. přesně nastavených parametrů musí být současně splněno, aby život na naší planetě mohl existovat. Dnes jich známe asi 53. Je to náhoda, nebo design? Rozhodnutí nechám na vás. Co se týče složitosti života – pozorujeme-li například buněčný cyklus, stojíme v úžasu nad skvělým designem. Třeba animace replikace je opravdový zážitek. Když jsem se nedávno ptal svých velmi nadaných doktorandů, kteří pocházejí z velice různých společenských a sociálních vrstev, byl jsem překvapen, že nikdo z nich nevěří na náhodný vznik života. Pracuji v oblasti supramolekulární chemie, na poli návrhu funkčních receptorů. Moje zkušenost s obtížemi při realizaci návrhu funkčního systému mě vede k hluboké pokoře a obdivu funkčních struktur a informací, zajišťujících život. Myslím, že při současném stavu poznání vidíme více než kdykoliv dříve za oponu superinteligentního designéra.

Co si myslíte o sporech ohledně výuky kreacionismu (jakožto alternativního vysvětlení vzniku života) na základních a středních školách v USA?

Myslím, že je docela poctivé nabídnout celou řadu alternativ a filosofických a náboženských koncepcí ve vztahu k základním otázkám života. Ve stvoření věří miliardy křesťanů a muslimů, svým způsobem také východní filosofie. Proč by měli žít pod diktátem ateismu a liberalismu?

Jeden novinář poznamenal, že věřící kdysi zakazovali přírodovědcům vyučovat evoluci, a přírodovědci se nyní mstí a dělají úplně to samé: snaží se zakázat teorii vzniku života, která vychází z víry.

V USA se spor, žel, velice vyhroutil a nabral spíše politické polohy, a to jistě

36 ZÁPAS O DUŠI

nesvědčí ani jedné straně. A pokud budou militantní zastánci na obou stranách (a zdá se, že jich přibývá), spor bude jen houstnout. Skromnost by slušela oběma táborům jak při interpretaci biblické zvěsti, tak při zbožštění přírodovědy. Obvykle jsou těmi největšími bijci na obou stranách ti, kdo o svém oboru (teologickém či přírodovědeckém) mnoho nevědí. Celý spor je v zásadě o tom, zda přírodu redukuje na materiální záležitost, nebo vedle ní vidíme i duchovní rozměr.

Jak je to v české vědecké komunitě? Jaké jsou postoje českých vědců ke stoupcům kreacionismu?

Znám mnoho hluboce věřících matematiků, fyziků, chemiků. Největší problém asi mají biologové, od malička je jim vymýván mozek evoluční teorií, takže už pak nejsou schopni vidět její limitace. Ale mnozí dnes vidí slabiny klasické evoluční teorie, je sympatické, že sami poukazují na slabiny teorie přírodního výběru a hromadění výhodných mutací jako hnací síly. Tento mechanismus byl už v 70. letech minulého století prokázán jako nedostatečný pro vysvětlení evoluce pohlavně se rozmnožujících organismů.

Děkuji za rozhovor.

– Pavel Hošek – DINGIR 4/2007

PROBLEMATIKA ROMŮ A SOCIÁLNÍ SPRAVEDLNOST

Mezi Romy pracuji již od roku 1972, znám Romy na východním Slovensku, v Brně a v Praze. Podílel jsem se na různých formách práce s touto komunitou jako křesťanský misionář v osadách i ve městech. Spojoval jsem výtvarné umění formou malování a kreslení portrétů s misíí. Při kreslení portrétů romských dětí jsem si vždy získal sympatie a pozornost celé osady a potom jsem mohl přinášet zvěst o Ježíši, evangelium. Nikdy jsem se

nesetkal s odporem či odmítnutím. Na východním Slovensku jsem jako křesťanský misionář působil v osadách Vtáčkovce, Varhaňovce, Žehná, Opiná, Hermanovce, Lesíček atd., tedy v oblasti Košic a Prešova. Také v okolí Michalovců (Smižany atd.), potom v Brně, Praze, Rakovníku a jinde. Zjistil jsem, že je velký rozdíl mezi Romy v osadách a ve městech. Z osad jsem si přinesl materiál pro ilustrace knih romských autorů (Vlado Olah, Jan Horváth).

Když Romové poznají, že to s nimi myslíte upřímně, otevřou se. Mají zvláštní schopost poznat neupřímnost a falešnou motivaci. To je po staletí chránilo při putování světem.

S Romy mají pracovat jen lidé, kteří mají k jejich etniku vnitřní pozitivní vztah. Klíčem k této komunitě je láska. Vše ostatní je jen technika. Ještě k otázce, zda ve styku s Romy používat pojem Romové, nebo Cikáni: Pojem „Rom“ je humanistické kosmetické označení. Jakýsi civilizační alibismus, neupřímná vstřícnost, která „neromy“ (gádže) zbavuje rasistického pocitu. Při práci s Romy v terénu je třeba zjistit, které z těchto označení je pro ně akceptovatelné. V tom se některé skupiny Romů (ba dokonce jednotlivců) od sebe odlišují.

Ve městech jsou Romové evidentně stigmatizováni narušením rodové hierarchie a jsou dezorientováni vlivem kulturních, masmediálních a komunálních struktur. Jejich organický princip rodovosti, tj. „širší rodinné pospolitosti“, nelze beztrestně narušit. Naopak, vždy se nám jako misionářům mezi nimi dařilo tehdy, když jsme rodovou hierarchii respektovali. Proto jsme v osadách jednali přes jejich vůdce. Ti nám vždy zjednali pozornost, respekt a pořádek. Je to starověký systém, který je vlastně starozákonnímu lidu, semitům, Asiatům. Nepohrdejte tím, respektujte to! Kryje se s biblickým modelem rodiny. Jakékoliv narušení systému rodové struktury je negativní a napomáhá so-

ciálnímu stresu. Rakovinné buňky v lidském těle byly také původně v jistém řádu a pomáhaly celému tělu. Vlivem toxinů, antioxidantů a jiných cizorodých látek v organismu degenerovaly do stavu vzpoury a negace. Nerozblíejme rodové struktury Romů! Respektujme je a zaměřme se na romské vůdce.

Vychovejte romské vůdce, autority, hlavy rodin, a oni si pak sami zjednájí řád ve svých rodech a komunitách. To je ve shodě s Božím řádem. Bůh stvořil rodiny, rody a národy. Jen v respektu k této struktuře nalezneme klíč, jak řešit problematiku Romů. To je duchovní infrastruktura, která si žádá odpovídající nástroje. Chceme-li být chytřejší než Bůh, naše úsilí je předem odsouzeno k fiasku. Navrhují formovat biblické školy pro romské vůdce a hlavy rodin. Ve stejné linii pak následuje vzdělávání chlapců, jejich získávání pro vyšší formy identity a integrity, přebírání odpovědnosti.

Shrnuto, sečteno: z toho, co jsem u Romů poznal, vím, že muži – Romové, jsou klíčem! Vyhledejte jejich přirozené vůdce a předejte jim poselství o jejich postavení v Božím řádu, zodpovědnost a vzdělání ve společnosti. Věřte, že to bude mít zpětný vliv na nás, Gádže – Čechy, Moravany, Slezany, Slováky a další příslušníky kultur v naší zemi. To my teoreticky víme už dávno. Romové žijí primárně přítomností. Aplikujme jejich cit pro přítomnost do dimenze Boží přítomnosti, a oni objeví význam své minulosti a naději do budoucnosti. Věřte mi, že Romové to zpětně naučí nás, národy a národnosti žijící v naší střeoevropské kotlině.

Na začátku letošního roku jsem se setkal s romským vůdcem, který mi tlumočil svou frustraci nad stavem Romů a vyjádřil pochybnost o vlivu náboženství na Romy. Rozuměl jsem mu, a pozdvihl jeho naději. Nikoli náboženství, ale jen Ježíš sám učiní zázrak proměny a znovuzrození Romů i nás Čechů. To, jak Bůh proměňuje Romy v Maďarsku, Francii, Španělsku, je velkou nadějí a

výzvou. I u nás se začínají formovat romské sbory (Plzeň, Slaný). Přenesme oheň z ohniště, kde Romové hoří láskou k Ježíši do našich romských ghatt. Je to věc masmédií, budování struktur – organizace setkávání evropských Romů. Evropská Unie by zde mohla poskytnout podporu. Investujme do setkávání zapálených romských sborů a skupin.

Z výše uvedených důvodů nerozblíejme romské struktury „rodů a velkorodin“. V principu je to Boží struktura. Důkazem je citát ze Zjevení sv. Jana 7,9, který dokazuje, že kmeny přestoupí před Boha dokonce i v nebi:

◆ *Potom jsem viděl, hle, tak velký zástup, že by ho nikdo nedokázal sečíst, ze všech ras, kmenů, národů a jazyků, jak stojí před trůnem a před tváří Beránkovou.*

My, Gádžové, jsme již obětovali rodinu jako základní článek společnosti na oltáři konzumního individualismu – k neprospěchu nás všech. Očekává se, že strana, která v principu hájí rodinu jako Boží instituci, bude hájit také rodinu v pojetí kulturního dědictví Romů (tj. velkorodinu či kmen). Budoucnost totiž mají velkorodiny, nikoli kult konzumního individualismu či atomizace společnosti.

Navrhují:

1. Vyhledávat přirozené romské autority, vůdce a schopné muže jako hlavy rodin.
2. Zřizovat pro ně biblické školy a centra vzdělávání duchovního a kulturně-společenského charakteru.
3. Pracovat na překladu Nového zákona do vlaštiny a jiných romských jazyků.
5. Vyhledat živé křesťanské sbory v Maďarsku, Francii, Anglii, ve Španělsku a iniciovat setkávání těchto skupin a komunit s našimi Romy. Také vyhledat živé romské křesťanské sbory u nás. Některé české sbory již integrovaly celé skupiny Romů.
6. Iniciovat speciální romské křesťanské naddenominační programy v masmédiích (rozhlas, televize) a jiné,

38 ZÁPAS O DUŠI

jím přístupné formy komunikace. Vedle katolické tradice je nutná i reformační tradice. Příkladem jsou Moravští bratři, kteří úspěšně oslovovali národy v Africe a Asii.

7. Stát by měl zvýhodňovat podnikatele, instituce a školy, které do svých struktur zapojují Romy.

8. Podporovat ta občanská sdružení, která s nimi skutečně a vykazatelně pracují.

9. Podporovat ty křesťanské církve, denominace a sbory a misijní organizace, které Romy prokazatelně integrují. Stejně tak další vzdělávací instituce a sdružení.

10. Podporovat i jednotlivé misijní a sociální pracovníky, kteří se mohou evidentně prokázat aktivitou mezi Romy.

11. Aplikovat výchovné principy Jana Amose Komenského ve vzdělávání Romů. Používat více kreativní vizuální a pohybové formy (Romové jsou mimořádně pohybově založeni). Zde je velká rezerva pro obohacení naší kultury.

12. Zúročit zkušenosti Moravských bratří, jejichž misijní práce od osmnáctého století přinesla průkazné pozitivní výsledky mezi kmeny a národy, jež byly svými strukturami podobné Romům (v Asii a v Jižní Americe). Je potřeba, aby Unitas Fratrum (Moravská misie), která má staletou zkušenost v práci s Asiaty a Afričany, zaškolila naše sbory formou seminářů a prací v terénu.

13. Pozvat k nám indické křesťanské misionáře, kteří znají etnickou mentalitu Romů, a misionáře úspěšných misí mezi Romy v Evropě, aby pomohli zřizovat křesťanské misijní sbory v Praze a v Čechách, na Moravě a dále na Slovensku.

14. Podpořit vytváření „domácích křesťanských sborů“, kde budou Romové „doma“, a větších sborů v Praze a v České republice, které je asimilují. Musíme se zbavit předsudku, že Romové sami nejsou schopni tyto sbory

formovat. Příklad najdeme ve zmíněných zemích EU (bod 5).

15. Finančně, kulturně, společensky a masmediálně podpořit tyto pracovníky mezi Romy, pokud po určitém období (např. po roce) budou mít prokazatelné výsledky.

16. Romové a Češi nepotřebují jen humanismus nebo náboženství. Potřebují se osobně setkat se samotným Ježíšem Kristem a být jím proměněni.

17. Rozvinout kulturní projekty v oblasti umění (romští hudebníci, básníci a výtvarníci).

Závěrem:

Pokud tato naše vize, podložená dlouholetými zkušenostmi a podložená nejen vnitřní, ale i mezinárodní infrastrukturou, bude akceptovatelná, jsme připraveni zúčastnit se práce na smysluplných projektech, s cílem naplňovat konzervativní křesťanské hodnoty, ve smyslu křesťanského sociálního učení, které naše Forum angažovaných křesťanů vyznává a dlouhodobě prezentuje.

– Václav Lamr –

*Forum angažovaných křesťanů Praha
účastník programové konference
KDÚ-ČSL, Praha, 11.1. 2008*

ETIKA PŘEROZDĚLOVÁNÍ

(1949)

Přerozdělování a skandál chudoby

Čím víc se člověk touto problematikou zabývá, tím víc je mu zřejmé, že přerozdělování představuje ve svých důsledcích daleko méně přerozdělování od bohatých k chudým, jak jsme se domnívali, jako spíš přerozdělování moci od jednotlivce ke státu.

To, co se nyní dostalo do popředí namísto ideálu spravedlivých odměn a bratrské lásky, je ideál rovnoměrnější spotřeby. Ten v sobě z našeho pohledu obsahuje dvojí přesvědčení: jedno, že je dobré a nezbytné odstraňovat nouzi

a že nadbytek jedněch by měl být obětován naléhavým potřebám jiných, a druhé, že nerovnost prostředků mezi jednotlivými členy společnosti je špatná sama o sobě a měla by být více nebo méně radikálně odstraněna. Mezi těmito dvěma představami neexistuje logické propojení. Ta první spočívá přímo v křesťanské ideji bratrství. Člověk je strážcem svého bratra, musí jednat jako dobrý Samaritán, jeho morální povinností je pomáhat nešťastnému – povinností, která doléhá nejtíž, ačkoli ne výhradně, na ty nejšťastnější. Kristův požadavek vůči bohatému je naprosto kategorický. Je třeba zdůraznit, že zatímco apeluje na bohatého mladíka, aby „šel a rozdal se chudým“, neříká chudým, aby se uchopili úkolu rozdělit majetek bohatého mladíka prostřednictvím daní. Zatímco morální hodnota prvního počínu je evidentní, druhého nikoliv.

Na druhé straně nemáme po ruce žádný zjevný důkaz na podporu dnes běžného tvrzení, že spravedlnost vyžaduje přibližnou rovnost materiálních podmínek. Spravedlnost znamená přiměřenost. Individualista má právo se domnívat, že spravedlnost znamená osobní odměnu přiměřenou vlastnímu vynaloženému úsilí; socialista bude stejně oprávněně požadovat, aby osobní odměna byla přiměřená službám, kterých se dostalo společnosti. Proto se zdá rozumné odmítnout současně obojí: že by naše dnešní společnost byla spravedlivá i že spravedlnosti má být dosaženo vyrovnáním příjmů.

Je to ovšem nezřízený moderní zvyk nazývat spravedlivým všechno, co je emocionálně žádoucí. V devatenáctém století se pozornost legitimně upírala na zbědovaný stav pracujících tříd. Pociťovalo se jako špatnost, že jejich lidské potřeby jsou tak nedostatečně uspokojovány. Idea přiměřenosti začala být aplikována na poměr mezi potřebami a zdroji. Právě tak, jako se zdálo nesprávné, že někteří by měli mít méně, než bylo obecně považováno za

nezbytné, zdálo se rovněž nesprávné, že někteří jiní by měli mít o tolik více. První pocit téměř výhradně převládal v raných stádiích redistribucionismu. Druhý málem získal převahu v pozdější fázi. Na počátku cesty k přerozdělování k němu socialisté zaujali spíše pohrdlivý postoj. Pro ně to bylo pouhé zprospitné, nabízené pracujícím třídám ve snaze odvrátit je od vyšších cílů socialismu. Nicméně, došlo k vypuštění džina z láhve. Je-li na jedné straně pro lidi obtížné představit si potlačení soukromého vlastnictví, tj. něčeho, po čem všichni touží, je pro ně naopak přirozené srovnávat svoje postavení s postavením jiných. Chudí si dovedou snadno představit, jak by dokázali naložit s majetkem těch druhých, a bohatí, pokud před chudobou přestanou zavírat oči, jistě pocítí nějaké výčitky svědomí při uvědomění si, v jakém nadbytku žijí.

Po všechny časy zjevení chudoby přicházelo jako šok k několika vyvoleným: s pocitem viny spatřili svoji vlastní výlučnost a touha po nápravě je pohnula k tomu, aby rozdali svůj majetek a splynuli s chudými. Ve všech případech známých z minulosti to bylo spojeno s náboženskou zkušeností: mysl může být obrácena k Bohu objevením chudoby, nebo k chudým objevením Boha; každopádně tyto dvě věci se pojí a odmítnutí bohatství coby zla je vždy přítomno.

Avšak pocit, který v našem století ovládl nejen několik velkých duchů, nýbrž prakticky všechny příslušníky vedoucích tříd, je odlišného charakteru. Společnosti nadmíru hrdé na své stále rostoucí bohatství začalo docházet, že tam „uprostřed nadbytku“, jak se říkalo, je bída stále živá, a to vyvolávalo potřebu zvýšit životní úroveň chudých. Zatímco v minulosti způsobilo objevení chudoby spolu s přesvědčením o nemožnosti jejího odstranění odpor proti bohatým, tentokrát hluboce zakofeněný smysl pro světské statky spojený s pocitem síly vyvolal útok na chudobu sa-

40 ZÁPAS O DUŠI

motnou. Bohatství bývalo skandálem tváří v tvář chudobě; nyní chudoba byla skandálem tváří v tvář bohatství. (Srovnej některé moderní názory s dřívější identifikací chudoby se svatostí.) Existence chudoby byla pro rozhodující střední třídy, hluboce oddané kultu pokroku, nejen emocionálně, ale také intelektuálně pobuňující, asi tak, jako existence zla pro prostého deistu. Rostoucí dobrota civilizace, rostoucí moc člověka měly být s konečnou platností demonstrovány vykořeněním chudoby. Takže, křesťanská láska a hrdost kráčely ruku v ruce. Zdůrazňujeme-li roli hrdosti, nechceme tím rozhodně umenšovat roli lásky. Nepochybně se najdou v dějinách momenty, kdy lidské srdce náhle roztává, a něčeho takového jsme asi zrovna svědky. Lze tedy shrnout, že přerozdělování bylo na svou cestu vyprovázáno pocitem nebo souborem pocitů. Jak dochází k tomu, že takový pocit zapůsobí zrovna v určitém dějinném okamžiku, je problémem pro historiky; pro nás to není podstatné.

Diskuse o uspokojování

Přerozdělování začalo s pocitem, že někteří mají příliš málo a jiní příliš mnoho. Budeme-li se snažit vyjádřit tento pocit přesněji, nabízejí se nám automaticky dvě formulace. První můžeme nazvat objektivní, druhou subjektivní. Objektivní formulace se zakládá na představě o jisté přiměřené životní úrovni, pod níž by se nikdo neměl dostat a nad níž existují jiné žádoucí a přijatelné způsoby života – až po jisté meze. Subjektivní formulace se nezákládá na představě, co je pro člověka objektivně dobré, ale je ji možno vyjádřit přibližně takto: „Bohatší bude svou ztrátu pocítovat méně než chudší svůj zisk“, nebo ještě nepřesněji: „Určitá ztráta příjmu by pro bohatší znamenala méně, než co by příslušný zisk znamenal pro chudší.“ Tady provádíme srovnání uspokojení. Může takové srovnání vést k nějakým výsledkům? Můžeme se s jakýmkoli stupněm přesnosti snažit zvážit ztrátu uspokojení jedněch a

přírůstek uspokojení druhých? Jestliže ano, mohli bychom zjistit, jak dosáhnout maximální sumy individuálních uspokojení, kterou je teoreticky možno získat z daného objemu produkce (který vždy musíme brát jako neměnný). Tato myšlenka musela zákonitě mezi ekonomy vzniknout. Maximalizace uspokojení v různých souvislostech je totiž už po několik generací běžným pojmem. V teorii svobodné spotřebitelské poptávky má jednotlivec k dispozici jistý příjem, který rozděluje na trhu mezi různé druhy zboží při daných cenách tak, aby dosáhl maximálního uspokojení. Teorie volné směny uvažuje dvě strany, z nichž každá nabízí jistou komoditu a snaží se získat komoditu té druhé. Každá přitom směřuje kvanta užítka držená za kvanta užítka žádaná až do okamžiku, kdy každá další akvizice by pro ni znamenala obětovat více, než představuje hodnota této akvizice. V tomto momentě je možné tvrdit, že každá ze stran získala takovou kolekci hodnot, která jí nejvíce uspokojuje – uspokojení obou je v jistém smyslu maximalizováno. Poněkud mytický pojem všeobecné rovnováhy to dále rozvádí na situaci, kdy existuje mnoho stran a mnoho komodit. Všeobecná rovnováha je estetické a matematické optimum, které ekonomové rádi ztotožňují – ať už přímo nebo nepřímo – s optimem uspokojení. Pro ekonomy to byla skutečně jakási vnitřní potřeba. Z předpokladu, že ekonomické chování je vedeno snahou maximalizovat individuální uspokojení, si odvodili, že jakákoli rovnováha ve směně zboží představuje ten nejšťastnější kompromis z hlediska spokojenosti všech stran a tak maximalizuje sumu jejich uspokojení; to je přivedlo k závěru, že všeobecná rovnováha je tím nejlepším, co jednotlivec může udělat pro sebe ve vztahu k ostatním, a rovněž nejlepší kombinací individuálních výsledků. Jakmile však přijmeme myšlenku nejlepší možné kombinace, musíme automaticky

připustit, že každý odklon od všeobecné rovnováhy v podstatě znamená, že přírůstek nespokojenosti převažuje nad přírůstkem spokojenosti. Takže, začneme-li všeobecné rovnováze připisovat nějaký psychologický význam, nevyhneme se srovnávání uspokojení různých jedinců, nebo přinejmenším jejich rozdílů. Všeobecná rovnováha tedy znamená pro každého jednotlivce jisté optimum ve vztahu k jeho prostředkům a jako celek bude záviset na počátečním rozložení příjmů. Má-li být všeobecná rovnováha srovnatelná z hlediska v ní obsažené převažující celkové uspokojení s nerovnovážnou situací, pak musí být rovněž všeobecná rovnováha odpovídající jistému počátečnímu rozložení prostředků srovnatelná s jinou všeobecnou rovnováhou vzniklou z jejich jiného rozložení. A tak samotný pojem všeobecné rovnováhy jakožto stavu, z něž jakákoli výchylka představuje čistou ztrátu uspokojení, vede přímo k ekonomii blahobytu a vlastně jí poskytuje její očividně paretovske definice.

Je souvislost mezi přerozdělováním a centralizací náhodná?

Při našem zkoumání jsme se opakovaně setkali s tím, že centralizace je důležitým průvodním jevem přerozdělovací politiky. Pokud stát zkracuje vyšší příjmy, musí převzít jejich akumulaci a investiční funkci; tak se dostáváme k centralizaci investic. Pokud nivelizované vyšší příjmy nejsou s to podporovat určité společenské aktivity, stát musí zasáhnout, subvencovat tyto aktivity a postavit se jim do čela. A pokud příjmy nestačí k tomu, aby unesly náklady na výchovu, vzdělání a režii takových lidí, kteří plní ve společnosti náročnější nebo specializované funkce, je to opět stát, kdo se musí postarat o jejich zabezpečení. Důsledkem přerozdělování je tak rozšíření role státu. A naopak, jak jsme se právě přesvědčili, růst státních příjmů lze učinit přijatelným pouze za pomoci redistribučních opatření. Můžeme se

pak ptát, který z těchto dvou úzce propojených jevů je dominantní: zda je to redistribuce nebo centralizace. Lze si klást otázku, zda to, čím se zabýváme, není nakonec více politický než sociální fenomén. Tento politický fenomén spočívá v likvidaci třídy těšící se z „nezávislých prostředků“ a v soustředění těchto prostředků v rukou manažerů. To má za následek přesun moci od jednotlivců ke státním úředníkům, kteří mají tendenci vytvářet novou vládnoucí třídu namísto té, která je likvidována. A existuje zde slabý, ale přece jen patrný trend k tomu, aby tato nová třída byla uchráněna před dopadem určitých fiskálních opatření, která jsou namířena proti té předešlé. Toto vede pozorovatele k úvaze o tom, do jaké míry je požadavek rovnosti zaměřen proti nerovnosti samé a je tedy tím základním požadavkem, a do jaké míry je zaměřen proti jistému souboru „nerovných“ a je tedy neuvědomělým krokem při výměně elit.

Bertrand de Jouvenel (1903-1987)

Etika přerozdělování

Copyright Občanský Institut 1998, sborník č. 165

IDEOLOGIE NA JEDNO POUŽITÍ

Zamyslíme-li se nad vítězným tažením levicového liberalismu v západní společnosti, jistě zaregistrujeme celou řadu změn, k nimž došlo v minulém století:

- Zmnohonásobila se rozvodovost a rozvod přestal být společensky degradující záležitostí.
- Ženy se mnohem více věnují zaměstnání či své kariéře, mimo jiné proto, že vyžadujeme tak vysokou životní úroveň, na níž naprostá většina rodin nedosáhne bez druhého platu.
- Došlo k zrovnoprávnění homosexuálně orientovaných lidí; v některých státech se homosexuálním pá-

42 ZÁPAS O DUŠI

rům umožňuje adoptovat děti, v jiných – včetně České republiky – se o tom diskutuje.

- Ve školách se klade důraz nikoli na poslušnost a kázeň, ale na práva dětí, které jsou vedeny k asertivitě.
- Senioři přestali být považováni za nejmoudřejší generaci; vzhledem k zaostávání v počítačové gramotnosti se svým způsobem ocitají na okraji společnosti.
- Došlo k výraznému poklesu religiozity. Většina těchto společenských posunů a proměn je vnímána jako „pokrok“.

Výše má snad jen jediný háček: Společnosti, které takto pokročily, trpí nedostatkem dětí. Ti, kdo horují pro uvedený „pokrok“, vesměs tvrdí, že natalita se snižuje tam, kde se život stává kvalitnějším. Zpravidla se ovšem nedozvíme, jaká jsou kritéria kvalitnějšího života. Výše platu a tomu odpovídající výše životní úrovně? Ano, pokud považujeme možnost trávit každý rok dovolenou v cizině, každý druhý rok si koupit nové auto apod. za známku kvality života, pak je skutečně život bez dětí kvalitnější. Nicméně závislost natality na takto měřené životní úrovni není zdaleka tak jednoznačná. V prvních dvou desetiletích po druhé světové válce měly Spojené státy zdaleka nejvyšší životní úroveň (pomineme-li některé malé státy, jako např. válkou nezasažené Švýcarsko), nicméně natalita byla stále velmi vysoká. Začala se snižovat právě až tehdy, když liberalismus nastoupil svůj vítězný pochod.

Další problém je, že neklesá pouze chuť mít děti. Klesá i schopnost mít děti. A tak se zdá, že onen nádherný liberální svět, v němž není jednotlivec téměř v ničem omezován, kde se může každý „plně rozvinout“, je svět na jedno použití. Generace v něm zrozená a vychovaná nemá ani zájem, ani schopnost tento nádherný nový svět předat generaci další. Jinými slovy, ocitá se ve slepé uličce. Do uvolněného prostoru

se natlačí jiní. Opravdu jiní. Ve všech výše uvedených bodech.

Zajímavé je, že západní společnost zvažuje kde co, rozebírají se nejrůznější aspekty společenského života, ale zatím jsem neslyšel o žádné studii, která by se zabývala otázkou, zda vymírání západní společnosti s výše uvedenými body souvisí, a pokud ano, tak jak. Snad až na jednu výjimku: křesťané tyto skutečnosti již dlouho vnímají. Nicméně jejich reflexe jsou zpravidla společensky nepřijatelné, protože nebyvají politicky korektní. Důsledkem ovšem je, že politicky korektní zřejmě není fakt vymírání západní civilizace být i jen zmiňovat. Přitom se mi zdá, že člověk nemusí být věřící, aby závažnou situaci západní společnosti nějak vnímal. Může si položit otázku: Nevyžaduje lidská společnost, chce-li trvat v čase, jako podmínku určité společenské uspořádání? Například funkční rodiny? Není vymírání společnosti nevyhnutelným důsledkem podkopání tradiční rodiny? Nejde zdaleka jen o právní postavení rodiny či její daňové zvýhodňování či znevýhodňování. Jde spíše o pojetí vztahu muže a ženy. Moderní západní společnost vidí tento vztah konfliktně: jde o boj za rovnoprávnost, boj proti stereotypům atd. Funkční rodina ovšem vyžaduje kooperaci, nikoli konflikt. Vyžaduje dělbu rolí, nikoli uniformitu. Ztráta schopnosti kooperovat v rodině se pak promítá do politiky. A zdá se mi, že zde je závislost snad přímo lineární. V národech, v nichž jsou rodiny nejrozvrácenější, bývá společnost politicky nejvíce polarizovaná. (Člověk se zpravidla se schopností domluvit se a dělat smysluplné kompromisy nerodí; musí se to někde naučit.) Kdysi jsem slyšel aforismus jednoho starého moudrého muže: „Poučuj mládence o jeho právech, a vychováš rebela. Poučuj mládence o jeho povinnostech a vychováš činorodého, pilného člověka.“

– Dan Drápal –

VAŠE OTÁZKY

☒ Pokoj tobě Pavle, jak se daří v našem Pánu? Nevíš něco o organizaci v ČR, která se jmenuje „The Seed of Truth“? Rozdávají literaturu a časopis „Hvězda Naděje“. Tvrdí, že jsou křesťané, ale zdá se mi, že něco není v pořádku. Milan Horák, kněz z Obce křesťanů, napsal jeden článek a pokud se nemýlím, jde o sektu. Chtěl bych varovat naše lidi ve sboru. V časopise jsem našel, že za obsah odpovídá Ignatius s redakční radou.

Další dotaz na totéž téma:

☒ Jedná se o nějakou americkou prý křesťanskou církev (viz citace níže). Podle toho, co jsem četl je to nějaká směs – sympatizují s např. mormony, Ellen White považují za ženu s velkým Božím požehnáním, ... vypadá to jako lidské náboženství – produkt „křesťanského“ humanismu – boj za lepší lidi, sociální programy a pod. Některé věci jsou dost líbivé a na první pohled vypadají dobře, ale skrývá se za tím lež. Vypadá to, že v současnosti mají sídlo v Kladně (dříve bylo v Jirkově a potom v Kolíně). Proto je třeba před podobnými svody varovat.

ZOD: „Obec křesťanů“ se vymyká Písmu. Posuďte sami:

Několik internetových informací a citací vedení:

V posledních letech má práce úzce souvisí s mezinárodní politikou = s tzv. krizovým řízením v některých problematických regionech světa ... Profesi však jsem a zůstávám kněz jedné menší křesťanské církve pocházející (řízené) z U.S.A.. Pokud byste hledali podobu naší církve s něčím známějším, pak nejbliže nám jsou anglikáni nebo někteří katolíci východního obřadu. V současnosti v církvi zastávám úřad biskupa pro některá misijní území a zároveň řídím řadu huma-

nitárních projektů na těchto misijních územích; jsem také generální autoritou na těchto územích, pokud jde o vydávání našich knih a časopisů, což znamená, že definitivně rozhodují o obsahu i grafické úpravě mnoha knih a několika měsíčníků.

Na otázku, zda Obec křesťanů věří Písmu, udávají:

Obec křesťanů nezastává žádné vyznání. Jednotlivci Obce křesťanů věří a zastávají vyznání svobodně podle přesvědčení, které se zrodilo z vlastní zkušenosti. Jinými slovy, v Obci křesťanů není ustanoveno žádné dogma – víra a chápání je osobní odpovědností každého jednotlivce. Bible – obzvláště Nový zákon hraje v Obci křesťanů centrální roli svátostí v každodenním životě a je vyjadřováno ve studijních skupinkách evangelia, během bohoslužebných kázání, lekcí, publikace a skrze osobní studium. Mnozí kněží mají aktivní znalost Novozákonní řečtiny a v několika případech i starozákonní hebrejštiny.

Služby a aktivity Obce křesťanů jsou otevřeny všem, kdo projeví zájem. Obec nemá žádná dogmata. Kněz k nim promlouvá tak, aby byla zachována osobní svoboda a odpovědnost, povzbuzuje každého, aby hledal a našel svoji pravdu. Přijďte a přesvědčete se? Můžete přijít jako pozorovatelé nebo účastníci.

Informace o Obci křesťanů z IG-Eurovisio se sídlem ve Vídni:

http://www.anthroposof.org-/anthroposofie/100let_vzniku_soc_impulsu.html

Recenze přednášky Gerharda Schustera. S věcnou návazností na téma sociální trojčlennosti referoval v Obci křesťanů Gerhard Schuster z IG-Eurovisio ve Vídni (Iniciativní společnost Eurovize). IG začala pracovat, co do myšlenkové posloupnosti, koncem 60 let. Jejím cílem od začátku bylo reagovat na palčivé otázky v dění

44 ZÁPAS O DUŠI

Evropy a světa využíváním nových myšlenkových impulsů. V tomto smyslu se snaží podchytnout všechny progresivní iniciativy občanské společnosti. Ve spojení s řadou intelektuálů se podařilo založit v Německu v Achbergu centrum směřující k vypracování občanského konventu (rady) EU 21. V r. 1968 navázali kontakt i s českými intelektuály, kteří patřili k nositelům Pražského jara, např. s Jiřím Pelikánem, Otou Šikem, Radovanem Seluckým apod. Tématem 80. let pak byly otázky přímé demokracie, potom sjednocení Evropy a nyní je hlavním úkolem angažovanost při tvorbě ústavy, která by vznikla z iniciativ občanské společnosti, nikoli pouze z byrokratického centra. Oživujícím myšlenkovým zdrojem tohoto úsilí je od začátku anthroposofický impuls sociální trojčlennosti formulovaný ve svých základech právě před sto lety Rudolfem Steinerem. Nešlo pouze o formulaci něčeho vyspekulovaného, ale o objev objektivní sociální zákonitosti týkající se struktury lidského společenství. Platí proto stejně jako zákony přírodní. Trojčlenné uspořádání společnosti do tří oblastí, spojené s třemi základními hodnotami, vůdčími idejemi (svoboda, bratrství, rovnost) francouzské revoluce, v podstatě odpovídá obsahu socialismu. V jeho původním pojetí i v pokusu o jeho realizaci však chybělo něco podstatného, co přináší právě anthroposofie: že cílem je svobodná individualita vědomého člověka a formy realizace by tento cíl měly respektovat. Společnost se tedy nesmí stavět nad individuuum. Ovšem idea svobody, která se má uplatnit v kulturně duchovní oblasti, musí být v oblasti ekonomické nahrazena bratrstvím, nemá-li docházet k neřešitelným problémům, jakých jsme dnes svědky. Je proto nutné správně pochopit historické požadavky a též je správně myšlenkově uchopit.

Na souvislost sociální trojčlennosti s křesťanstvím, zvláště v důsledku předpokládaných bratrských vztahů ve výrobně-hospodářské sféře, upozornil

anthroposof J. E. Lauer v pojednání o křesťanských svátcích. Mezi ně zahrnuje podzimní svátky Michaela, duchovního rádce této doby. Legenda o boji Michaela s drakem, kterého nezabil, ale spustil dolů do světa, je výzvou, abychom v boji s ním, se zlem pokračovali my lidé. Skutečnost, že duchovní hodnoty jsou stále více zatlačovány do pozadí, je v rozporu s úkoly této michaelské doby. Stále bující materialistický intelekt sice v hospodářské oblasti dosáhl progresu, ale v celkovém uspořádání společnosti je něco nezdravého. Vztahy mezi lidmi jsou rozporuplné a práce se stává zbožím. Intelekt je třeba zduchovnit a odhalit pravou podstatu současných sociálních problémů. Hlavním cílem proto musí být tvorba nových mezi-lidských vztahů, které odpovídají tomu, co Rudolf Steiner nazval bratrstvím a o čem již před 200 lety bájil F. Schiller a péla Óda na radost. Dnes v Evropě vrcholí 60 let integračního procesu. Ovšem v návrhu nové ústavy EU se o správných vztazích v lidské spolupráci nemluví. Tlustá kniha se sice o některých hodnotách zmiňuje, nikoli o těch podstatných.

IG se sídlem v Achbergu a ve Vídni usiluje vytvořit podmínky pro alternativní ústavu, kde by se měly zakotvit zásady sociální trojčlennosti. IG navazuje na trend, který se objevil po 2. světové válce a vyústil do tzv. Rady Evropy. Plodem její činnosti je mimo jiné Úmluva o lidských právech. Následovala pak ještě řada praktických námětů k řešení hospodářských otázek, týkajících se např. uhlí a oceli. V 90. letech se dostalo na pořad evropské sjednocení, a to nejen hospodářské. Do tohoto proudu se řadí i IG-Eurovision. Již bylo vypracováno Memorandum a ke spolupráci jsou nyní vybízeny občanské iniciativy. Je jim kladena tato otázka: Jak můžeme spolupracovat na utváření naší společné sociální budoucnosti ve sjednocené Evropě, a to platným, účinným způsobem?

ZÁPAS O DUŠI 45

Jedná se vlastně o třetí cestu, jak utvářet společnost nikoliv na principech kapitalismu s jeho individualistickou morálkou sobectví, ale ani na principech socialismu, pokud by byl ochuzen o respekt k individualitě každého člověka a o pravé bratrství. Dosáhnout žádoucího cíle je možné jenom za předpokladu, že ústava bude odpovídat historicky utvářeným potřebám doby a demokratickým principům. K tomu bude třeba mnoha poučených lidí.

<http://sweb.cz/Vokouns.Q01/>

Podpora mormonům:

<http://sweb.cz/Vokouns.Causa.Greens/>

Stránky organizace:

[http://www.vychodnimisijni-](http://www.vychodnimisijni-kongregace.estranky.cz/)

[kongregace.estranky.cz/](http://www.vychodnimisijni-kongregace.estranky.cz/)

Osobní stránky Ignatia:

<http://www.otecignatius.estranky.cz/>

✉ Milý bratře Pavle,
zdravím Vás a přeji Vám v novém roce 2008 vše nejlepší, hodně Boží moudrosti a Božího požehnání. Samozřejmě i všem ostatním, kdo se s Vámi na ZODu podílí. ZOD už léta odebírá a rád jej čtu a zvláště poslední číslo se vydařilo. Zaujala mě poznámka na str. 15, č. 94: „Lepší špatné biblické společenství, než žádné.“ Na první pohled si to protřečím, ale podvědomě člověk cítí, že na tom něco bude. Proto Vás prosím, abyste mně konkrétně tuto myšlenku vysvětlil, jak jste to myslel. Buďte s Bohem. S pozdravem a s díky za odpověď.

– Petr S., Čerčany –

Odpověď:

Ve špatném společenství mohu mít dobrý vliv, může to být moje misijní pole. Ve špatném společenství nejsou všichni špatní. Nejhorší je být duchovně vlažný a být ponechán sám sobě na pospas, bez napravování a zpětné vazby na spoluvěřící. Samotka je nejhorší trest, někteří lidé se v ní zblázní. O těch, kteří mezi prvními ochotně přijali slovo evangelia, čteme:

◆ *I zůstávali v učení apoštolském, a v společnosti, a v lámání chleba, a na modlitbách. (Sk 2:42)*

To jsou čtyři důležité pilíře, které charakterizují znovuzrozené muže a ženy, jedním z nich je zůstat spolu. Vždyť jedině tak mohou pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka lásky:

◆ *...a aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích; a tak abyste zakořenění a zakotvení v lásce mohli spolu se všemi bratřimi pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka: poznat Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání, a dát se prostoupit vši plností Boží. (Efezským 3:17-19)*

Zůstat v učení apoštolském má větší záruku, když se Písmo studuje společně:

◆ *Židé v Beroji byli přístupnější než v Tesalonice: Přijali evangelium s velikou dychtivostí a každý den zkoumali v Písmu, zdali je to tak, jak zvěstuje Pavel. A tak mnozí z nich uvěřili a s nimi nemálo Řeků, vznešených žen i mužů. (Sk 17:11-12)*

Varující jsou následující texty:

◆ *Běda těm, kdo jsou moudří ve vlastních očích a rozumní sami před sebou. (Iz 5:21)*

◆ *Neopovazujeme se zařadit mezi ty nebo srovnávat s těmi, kteří doporučují sami sebe: tím, že se měří jen podle sebe a srovnávají sami se sebou, ztrácejí soudnost. (2K 10:12)*

NAPSALI JSTE NÁM

✉ *Milí Steigerovi, sestro Suchomelová, ale i vy všichni, kteří se podílíte na vzniku časopisu ZOD a jeho distribuci!*

Díky vám za vaši dlouholetou péči o duše! Vždyť dnem i nocí svádíme zápas o víru v modlitbách za druhé. Ale i na sebe musíme dávat pozor. Když nás satan nemůže dostat jinak,

46 ZÁPAS O DUŠI

zahltí nás aktivitami, třeba i církevními nebo charitativními. Unaví nás fyzicky i duševně, vyhoříme. Zbytečně! To nesmíme dopustit! Vidím, že některým se to už stalo. Někdy méně znamená více. Na to občas zapomenu. Váš časopis je mi vzpruhou, přichází Božím řízením vždy právě včas. Ve dnech, kdy už jsem unavená a vyčerpaná z „posluhování“ svým tělesným bližním. Tělesnost strašně vyčerpá, unaví a vysaje energii ducha. Kdyby nebylo útěku do „zásvětna“, jak to krásně nazval jeden bratr kazatel, padla bych hlady. Stačí malá chvilka četby Písma, článků Vašeho ZODu, chvilka ticha a rozjímání a hle, síla je zase obnovena!

Milí Steigerovi, moc ráda vzpomínám na Vaši misií zde na Kladně. Mám stále u sebe ten žlutozelený NZ, který jste nám rozdávali. Milá vzpomínka na sourozence v Kristu. Cítím velké pouto sounáležitosti! Nemám internet a tak se vždy moc těším na ZOD. Je mi též spojením s vámi všemi. V lásce Kristově

– Mirka H., Kladno –

✉ Naši milí v Pánu, milý bratře Pavle s manželkou a s. Suchomelová, přijměte ode mne vřelý bratrský pozdrav a dík za zaslání xeroxovaných chybějících mi čísel 4, 6, 14. Nakonec vašeho dopisu byla poznámka: „Omlouváme se, že to není na svázání, ale je to vše co máme.“ To nic, já vím, že když už je to sepnuto, těžko je to už rozdělovat na kopírku, aby stránky souhlasily pěkně po pořádku. Dám si to ještě jednou oxeroxovat, pak stránky pěkně po pořádku polepím, opět to oxeroxuji a přiložím k číslům pro svázání knihy č. 1. Jen co jsem to od vás dostal, ihned jsem se začel do těch stránek, třeba v č. 14 jsem četl vaši cestu Indií, Kašmírem, Nepálem a vaše relace o zemi, kterou mnozí, zabývající se východním náboženstvím, tolik obdivují. Snad by to nebylo na škodu to zopakovat pro nynější čtenáře a na výstrahu dalším.

Tak tedy ještě jednou vřelý dík za to... Děkuji také za přiložené CD Vašeho proslovu, bratře, „Křesťanská tolerance“. Přijímám to od Vás jako „dáreček“ na památku od Vás. Je to prostě SUPER! Budou to poslouchat i další.

Jak už jsem psal v minulém dopise – kéž Vás bratře s manželkou a s. Suchomelovou, prostě celý Váš kolektiv v redakci – Pán bohatě žehná i nadále, vede svým Duchem k další požehnané činnosti pro dílo Páně. Vždyť to náš národ potřebuje „jako soli.“ Ještě jednou vše nejlepší v Novém roce 2008.

– Stanislav H., Ropice –

✉ Vážený pane Steigře, srdečně zdravím a přeji hodně zdraví a mnoho plodné práce na poli Páně.

Asi 1,5 roku jsem neúspěšně bojoval s cukrovkou a jejími následky, ale nepodařilo se mi tento boj vyhrát, neboť tato zákeřná nemoc je neléčitelná, obzvláště u mě. Diabetes mi napadá nervy, což se v lékařské praxi stává jednomu z deseti tisíc. A tak jsem znovu doma a musím bojovat na duchovním poli až do konce, neboť kvůli nemoci zradit mého Spasitele Pána Ježíše Krista nehodlám. Mám hodně křesťanské literatury, ale chybí mi časopis, jakým je Zápas o duši, který jsem kdysi přestal odebírat. Časem jsem zjistil, že Zápas o duši je velmi kvalitní a má na mne velmi pozitivní vliv. Pro mne jako cizince je důležité to, že píšete češtinou a že já jí dobře rozumím. Jsem z Podkarpatské Ukrajiny a rád bych zase časopis odebíral. Pokud máte starší čísla, rád je odkoupím...

– Jiří T., Zlín –

✉ Naši milí přátelé, už jsem vám myslím psala. Ale to nevím přesně, protože čas ukryl podrobnosti. Jsem doma na důchodu s maminkou, vlastně jsme obě na

ZÁPAS O DUŠI 47

důchodu; maminka na starobním a já na invalidním. Zajímám se o zvířata a hlavně o starší lidi, jejich názory na svět a zjišťuji, že mají své sny, tužby a plány. Jenomže já mám ještě život před sebou a už jsem toho dost zažila. S páteří jsem byla v osmdesátých letech v Luži Košumberku 11 měsíců, ... od r.1988 pobírám invalidní důchod,... A co dál? Každý den bych měla chválit Hospodina, nějak na to zapomínám a zapomínám i zpívat. ... Zjišťuji, že mi Hospodin dal uzdu nemoci. Kdybych ji neměla, asi bych byla protivná a špatná. Proto mám radost ze života i ve ztížených podmínkách. Tu radost, která je s hůry, chci abyste ji měli i Vy při dočtení mého dopisu ... Velice mě zaujal nadpis, který byl na hlavní stránce vašeho časopisu. Ano, s tím souhlasím: „Za dobré skutky do pekla“. Ale proč? Protože dobré skutky dělají lidé z vypočítavosti a plánovaně, v očekávání, že za to něco dostanou. Jiné by bylo, kdyby nemysleli co za to a že se jim to vrátí, ale že pomohli bližnímu svému nezištně. Lásku bližnímu zle neučiní. Slovo z bible, Lukáš 14, 12-13 nás povzbuzuje k činům lásky a k praktické službě lidem, kteří nemají čím odplatit. Jsou to lidé s různými handicapy, někteří mají duchovní hlad. Slýcháme: „To je zbytečná námaha, co z toho mám?“ Mnozí mají heslo: „Dát jenom tomu, kdo dá.“ Dobře, že si to uvědomujeme a víme, že nám bude odplaceno při vzkříšení spravedlivých. Nežijeme proto, abychom brali, ale hlavně máme rozdávat. A náš život je vlastně příprava na život věčný. Uvědomuji si, že nejsem zcela připravena. Snad mi to, s čím se setkám, poslouží k zamyšlení. Myslím na vás, když přijde časopis, ale mám potíže se soustředěním, tak čtu spíše věci pro malé děti. Jsem ráda, že takový časopis existuje a že já, žena, která by měla světu co říci, si ho může doma přečíst. Děkuji za inspiraci a hledím, abych se uklidnila a mohla ten článek

v klidu přečíst. Jistě si přečtu i další články. Nashledanou alespoň v dopisech

– Ladka H., Růždka –

☒ Dobrý den,
již mnoho let mně chodí nějaký Váš časopis se složenkou k zaplacení. Ještě nikdy jsem nic nezaplatil a Váš časopis mně chodí stále dál. Kdyby jste se museli žít prací, tak Vám při takovém plýtvání dojdou peníze. Já už jsem v poslední době alergický na takové parazity, kteří se žijí jen žvaněním a prostředky ke svému žití jen stále dostávají a nemusí vytvořit vůbec nic. Dejte mně už pokoj s tím přiblblým časopisem.

– E. K., Nové Město n. Met. –

STATISTICKÉ ZAJÍMAVOSTI

Nejdříve chceme všem dárcům a čtenářům poděkovat za další rok čtenářské věrnosti a vaše dary na tiskový fond. Při uzávěrce za rok 2007 jsme opět prošli náš adresář a zaujalo nás několik zajímavosti o tom, jak a komu sloužíme. Mezi čtenáři, jejichž členské číslo začíná:

'90, tedy jsou čtenáři od roku 1990 - máme 80 jednotlivců, kteří nikdy nepřispěli; '91 - 21; '92 - 14; '93 - 6; '94 - 8; '95 - 16; '96 - 69; '97 - 140; '98 - 90; '99 - 100; r. 2000 - 100; '01 - 11; '02 - 49; '03 - 19; '04 - 11; '05 - 16; '06 - 7; '07 - 13.

ZOD tedy zasíláme na adresy 869 nepřispívajících čtenářů nebo organizací. Pokud je to ve vašich silách, budeme vděční, když nám pomůžete tento stav změnit. Žádnému čtenáři zásilky nezrušíme, pokud nemohou na tiskový fond přispět. Prosíme ty, kterých se to týká, aby se nám ozvali a potvrdili, že si přejí dostávat naše zásilky i nadále.

**Objednávky časopisu, knih, nahrávek a
případné připomínky adresujte na
<zod@hcjb.cz> nebo:**

HCJB
WORLD
RADIO

Distribuce CZ

**HCJB – ZoD Distribuce
Pavel & Klára Steigerovi
Hošťálkova 1b
169 00 Praha 6 – Břevnov**

**Dobrovolné příspěvky můžete poslat poukázkou
Variabilní symbol je na Vaší etiketě**

Název účtu:

ZOD – HCJB World Radio

Číslo účtu:

KB Praha 1; Pobočka Pohořelec 22
96538621 / 0100

<http://www.hcjb.cz> nebo <http://www.reformace.cz>

**Pokud máte přístup na webové stránky • Sledujte denní zpravodajství
z křesťanského světa • Můžete poslouchat nebo si stáhnout několik
set audio pořadů nejen z produkce HCJB, ale i z produkce TWR •
Přečtěte si všechny ZODY od roku 1989 • Přečtěte si desítky úvah •
Podívejte se na vznikající složku s elektronickými knihami •
Ve složce o Ekvádoru najdete mnoho zajímavostí •
Chystáme pro vás video a další novinky**

**HCJB online vysílání na <<http://www.radio7.cz>>
každé pondělí od 8:30 do 9:00**

**HCJB online vysílání na <<http://www.lumen.sk>>
každou neděli od 10:45 do 11:00**

ZÁPAS O DUŠI © vydává ZOD – Zápas o duši, HCJB – World Radio
Hošťálkova 1b, 169 00 Praha 6

Redaktoři Ing. Pavel a Klára Steigerovi, Hošťálkova 1b, 169 00 Praha 6

Tiskne PBtisk s.r.o., Prokopská 8, 261 01 Příbram VI

Vychází čtyřikrát do roka. **NEPRODEJNÉ !**